

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

PSIHOZĂ NAȚIONALĂ

Unul din obiectivul principal al școlii primare este de a crește pe viitorii cetățeni ai patriei în dragostea neștirbită față de ea. Acest imperativ al vremurilor de acum ni-l impun evenimentele de ieri și de azi, dovedind sus și tare că existența unui neam numai atunci este asigurată și trăinicia lui deplin consolidată, când poporul acela are sufletul pătruns de iubirea țării sale. Acolo, conștiința națională este deplin formată și ea va constitui puterea de rezistență, iar unitatea sufletească va fi zidul de care se va isbi și nimici toată trufia, toate uneltirile dușmanului.

Factorul determinant al formării acestei conștiințe naționale este școala. Ea o trezește, o frământă, o clădește și-i dă forma definitivă. «Sufletul de viață națională ce a adiat vreodată în popoare a pornit din școlile unde învățătorii au închinat ceasurilor de prelegere, toată iubirea și tot entuziasmul lor».

«În școală se face pregătirea sufletească a luptătorilor de mâine, atunci când, în chibzuite lecțiuni, învățătorul știe să idealizeze trecutul și să zugrăvească frumsețile pământului, în care odihnesc de veci oasele celor cari au luptat pentru păstrarea acestui pământ. Ceasurile de istorie și de geografie mai ales dau prilej învățătorului să trâmbițeze ca preoții Iudeii, ziua peririi, peirea dreptului d'a trăi cu ai tăi la lumina soarelui libertății și de a lupta pentru individualitatea ta etnică, atunci când dragostea de neam și de moșie e stinsă».

Elementele spirituale principale de cari depinde existența noastră ca popor și pe cari școala se nizuiește a le face cunoscute oricărui bun cetățean, sunt: unitatea teritoriului, unitatea de rasă, unitatea de limbă și unitatea de voință și a-

spirațiuni. Aceste patru percepțe trebuiesc sădite adânc în inima plâpândă a copilașilor ca și'n sufletul vânjos al tinerilor, ori în pieptul cald al bătrânilor; ca pe niște porunci ale Sf. Scripturi, cu meșteșug, cu dragoste și cu focul, ce trebuie mai întâiu să încălzească inima noastră.

Unitatea teritoriului românesc este prima necesitate esențială a vieții neamului. Fără pământ, fără loc și spațiu, nu ne putem desvolta, nici mișca, nici manifesta, prin urmare nici exista. Acest lucru l-au cunoscut și strămoșii noștri, cari au luptat și au murit pentru el. Cei opt sute de mii de eroi din războiul pentru întregirea neamului, au murit pentru pământul ce ne-a fost furat prin vicieșug și nedreptate.

Să facem să cunoască tainele acestui pământ, care ne este scump pentru tot ce cuprinde'n sânul său: aur, argint, cărbuni, fier și osemintele strămoșilor noștrii. Să-l cunoască și cunoscându-l să-l iubească cu abnegație și cu spirit gata de jertfă. Așa nu ne vom teme nici odată de cei ce prin revizionism râvnesc pământul nostru. Și ei, — dușmanii, — cunoscându-ne dragostea ce purtăm moșiei strămoșești, nu vor mai îndrăsni să-și caște măcar gura.

Dragostea aceasta, alimentată încontinuu prin focul pe care-l vom ști aprinde'n suflete în orice ocazie binevenită, va garanta dănuirea țării noastre din veac în veac.

Românul e român ori și unde. *Unitatea de rasă* îl trădează prin înfățișarea cu care l-a dăruit Dumnezeu și moștenirile fizice și spirituale dela strămoșii noștri, cari deasemenea erau oameni mândri. Deși au suferit multe schimbări, multe prefaceri, dar aceste însușiri nu ni s'au schimbat. Rasa latină este reprezentată prin noi, — vrednici urmași, — în răsăritul Europei.

Oamenii noștri sunt mândrii; dar Românele sunt așa de frumoase că le-a mers vestea peste mări și țări. Iată dar un orgoliu național de-adreptul dăruit de Dumnezeu și pe care trebuie să-l cultivăm și perpetuăm, pe lângă celelalte însușiri tot atâta de importante.

Unitatea de limbă, adică acelaș graiu pe care-l avem întreg neamul, este mijlocul sau instrumentul scump, cu care ne împărtășim gândurile, ideile și simțirile. Graiul, limba, vorba ne leagă tainic pe toți câți plângem, cântăm și ne bucurăm la

fel. Limba noastră e moștenită ca și pământul, dela străbuni iluștrii și e o comoară lăsată nouă ca s'o grijim și s'o înmulțim. Graiul acesta a fost puterea mistică, care a păstrat ființa noastră specific românească în vremi de restriște. Pentru acest graiu am suferit și am sângerat și când amenințările s'au intensificat: ne-am ascuns în codru care-i frate cu noi și i-am cerut sprijin. Și el, frate bun și credincios, ne-a apărat și ne-a scăpat de urgia dușmanilor. Acolo ne-am făcut rosturi noi și biserici unde în frumoasa noastră limbă am cerut mântuire dela Domnul. Glasul nostru a plăcut lui Dumnezeu căci ascultându-l, ne-a mântuit. Să îndrăgim dar acest scump glas românesc, că e frumos și e al nostru și să nu-l înlocuim cu graiul străin, că-i păcat de moarte.

Străinii cari cunosc multe rosturi și cari judecă fără părtinire, au apreciat demult frumusețea limbei noastre și caută să o învețe ca să-i poată gusta farmecul.

Învățătorii sunt datori a lupta pentru plasarea limbei românești în drepturile ei firești pe pământul românesc. Aceasta fără nici o considerațiune străină și fără nici un fel de capitulațiuni. Cel ce se sustrage dela această îndatorire, comite înaltă trădare. Dar cred, că nu sunt de aceștia.

Iar unitatea de voință și aspirațiuni, Românul și-a dovedit-o în tot cursul veacurilor. Faptele mari ale înaintașilor noștrii, zbuciumul, frământările și luptele lor; toată viața noastră de până acum, ba chiar și România Mare însași, nu este altceva decât fructul acestor nizuințe comune, rezultatul unității de voință și aspirațiuni. Această unitate ne-a legat pe toți într'un mănunchiu și ne-a dus spre marile biruinți, dorite de multă vreme.

Să nu lăsăm dar să piară aceste visuri mărețe din sufletul neamului. Căci și acum, dacă n'avem revendicări teritoriale, avem revendicări morale, spirituale, pe cari trebuie să le realizăm noi, cei ce supraviețuim în pământul liber, lăsat de strămoși cu porunca de a duce neamul mai departe, mai înainte, spre marile rosturi ce are de îndeplinit în concertul celorlalte popoare.

Dar acest desiderat nu se va putea împlini nici odată cu oameni slăbănogi, cu ostași decepționați și amăgiți. Trebuie infiltrat în sufletul lor dragostea și încrederea de tot ce-i ro-

mănesc, și respectându-le să le prețuiască. Aceasta este menirea școlii și a învățătorului. Românul trebuie să-și cunoască valoarea între celelalte neamuri și conștiința exactă a acestei valori.

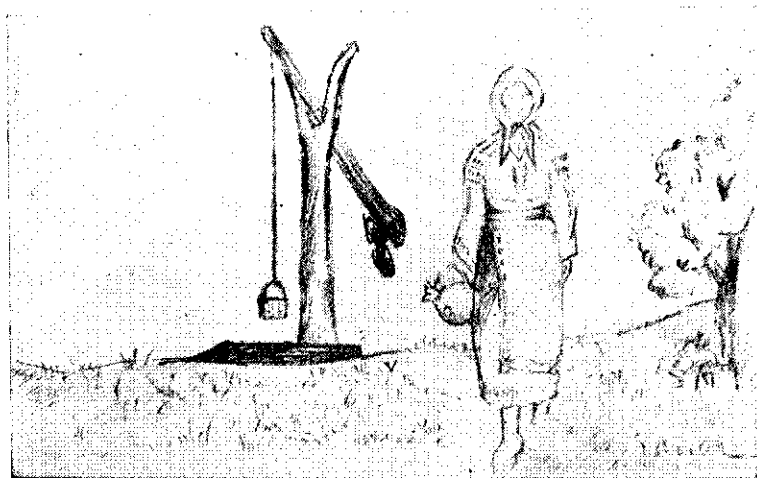
În această privință sunt de o acută actualitate îndrumările pe cari le da marele ministru Spiru Haret învățătorilor în anul 1897 :

«Siliți-Vă a-i convinge, că țara lor este cea mai bună țară, că neamul lor este cel mai viteaz, cel mai nobil, cel mai energic dintre toate neamurile... Redeșteptați în inima lor aceeași aprinsă iubire de țară, pe care și ei trebuie să o aibă, ca urmași ai acelor mari eroi. Luptați din răspuțeri pentru a nu lăsa să prindă rădăcină la dâșii deprinderea d'a găsi rău tot ce văd și ce-i înconjoară în țara lor. Combateți din toate puterile tendințele unei școli nenorocite, care lucrează pentru a distruge în sufletul lor orice avânt generos și orice încredere în oamenii și instituțiile țării, iarbă veninoasă care paralizează tocmai ceea ce face puterea și bucuria tinereții: Credința în bine».

Meditați, dragi colegi, asupra acestor adevăruri, pătrundeți-le și urmați-le.

Traian Cionfi

inv. dir.

REINTRONAREA VIRTUȚILOR CREȘTINE.

Învățătorimea română, cu tot calvarul Golgotei la care e expusă, și-a făcut o ambiție din slujba ce din greu o depune în ogorul—țelinos încă — al mult încercatului popor român. Deși ignorați, de multe ori terfeliți de oameni cu răspundere în Statul nostru democrat, rămân aceiași, blânzi și refractari, cu o magică putere de răzbire prin noianul obstacolelor multe ce li se ivesc. Aș putea spune chiar, că există o mare asemănare între procesul vieții lor de azi, și acel a lui Isus Cristos ca învățător, educator și organizator social.

Voiu încerca mai jos a face apel la acel »sufly« al Divinității care ne-a înzestrat ființa fiecăruia, spre a agita mai mult tendința de reformare a spiritului vremii și colaborarea lui efectivă în munca noastră de toate zilele, spre redresarea virtuților creștine și crearea mediului moral, pentru că astfel, și cu mai mult stoicism, să fim adevărații apostoli ai timpului.

Trăim vremuri grele. Așteptăm din zi în zi, răsăritul primăverii noastre sufletești și el întârzie...! Și întârzie mereu, căci lumea e rea; și-a uitat de suflet. Prea e egoistă și răpită de grijile materiale și bunurile trecătoare, pentru că să-și pună și sufletul în munca de redresare creștino-culturală a gloatei. Politica prea predomină timpurile, și adesea îndepărtează limanurile. Și aci suntem chemați noi, dascălii masei, să ne dăm seama de răspunderea mare ce ne apasă umerii. Se impune azi ca niciodată, ca în prelegerile noastre să ne adresăm și sufletelor pentru întărirea virtuților creștine, cari au dus totdeauna la biruință; răbdarea, curajul, nădejdea, dragostea și credința, în sensul cel mai nobil creștinesc, ne pot numai salva.

Răbdarea iubitoare, cu înfrângerea instinctelor brutale și fără dor de răzbunare, va face pe copil să vadă în dascălul său un adevărat prieten, iar impresiile-i zilnice se vor imprima în sufletul său și dura toată viața.

Curajul creștinesc, își are specificul calm și liniștit; mărturisește adevărul în întregimea lui în orice împrejurare și totdeauna fără compromisuri. Să servim deci — mai întâiu noi

copiilor, — ca cel mai viu exemplu și-i vom deprinde la afirmarea realității, fără temere, cu perseverență și fără un pic de trufie sau violență.

Nădejdea în sensul ei nobil, ne asigură mântuirea. Maximele creștinismului, sunt cele mai presus dintre toate sistemele de morală și filozofie. Creștinismul prin afirmarea vieții viitoare și veșnice, va rămâne etern. În ceasul de apoi, balanța dreptei judecăți îi va răsplăti fiecăruia în merit faptele din viața aceasta. Nădejdea creștină în viața viitoare, menține moralul popoarelor. Vom înlocui deci nădejdea tristă, melancolică și nenorocită, începând chiar cu aceia a micilor școlari, tinzând cât mai mult la înscăunarea nădejzii propagată de Învățătorul lumii.

Dragostea creștină o găsim contopită în toate celelalte virtuți și cu orice ocazie, în relațiile cu copiii și în societate, vom potrivi-o împrejurărilor, ca un tot armonios ce tinde spre ascensiuni cerești.

Să fim tari în credință și prin ea, să ne impunem peste tot.

Reîntoarcerea la învățătura tradițională a bisericii pe care aproape am părăsit-o, la învățătura și viața creștinească, la contemplare, caritate și virtuțile creștine în general, ne-o ridică sufletul, împlânzi mintea și readuce mulțumirea.

S'o facem și Dumnezeu va fi cu noi!

Vasile P. Ardeleanu

inv. Andriă.

EDUCAȚIA VĂZUTĂ PRIN PRISMA CONCEPTELOR BISERICII.

O deosebită satisfacție sufletească mi se îmbie atunci când regulat apare »Școala Noastră« și îmi delectez sufletul cetind-o, această oglindă fidelă și strălucită a tovarășilor de suferință dela această Graniță. Este într'adevăr ca o oază în pustiul tuturor desnădejdlor această tribună liberă, când pare că toată lumea se întreabă »Incotro« și care va fi desnodământul fatal ori norocos? Setea se astâmpără văzând picuri de îmbărbătare a unui corp de străjeri ai culturii la această graniță. Acest puhoi de dârză luptă nu-l pot opri nerecunoștința și ingratitudea acestei lumi, căci are o bază superioară care nu cunoaște pedecile omenеști.

Astăzi mai mult ca oricând, se dă cea mai nebună și aprigă luptă din partea dușmanilor oculte, fie aceia chiar și în situații foarte înalte, ca să i se dea lumii o altă înfățișare ș'anume să se neglijeze cu totul această idee superioară, care lucrează în lume atât de admirabil și care în decursul istoriei totdeauna a fost învingătoare, deoarece ea este însă cauza acestei naturi care din acest fapt nu poate fi răpită. Și mai mult modernismul, a început lupta cu toate mijloacele feroce nesfiindu-se a lua chiar și copii încă din leagăn ori brațele mamelor, ca să-i facă pioneri funebri ai acestui sistem de-a dreptul dezastruos, fără să amintin că pentru ajungerea scopului alți feți sunt uciși încă în pântecul mamelor.

Se vorbește de pedagogie adică despre arta de a crește vlăstarele omenirii ca să fie folositoare sie-și și semenilor săi. Din nenorocire urmările triste sunt mai dese și se pot vedea pretutindenea! Căile greșite amenință omenirea cu cel mai mare dezastru cum îl vedem realizându-se, în parte în Rusia bolșevică și în inimă ni se sfășie, când în alte părți cetim, de elevi chiar de școala primară în fața forului roman judecați pentru crime de mare senzație.

A educa sau a crește tineretul însemnează a-l pregăti pentru menirea sa ideală, atât aici pe pământ, cât și dincolo în veșnicie, a face deci din el o ființă cât mai desăvârșită.

Deacea greșesc cu totul aceia, cari voiesc să facă acest lucru fără a lua în seamă pe Dumnezeu și religia creștină căci nu-l formează perfect. Dreptul de a crește pe om îl au familia, statul prin școală și biserică, fiecare potrivit cu menirea pe care o are pe acest pământ. Dacă această lucrare a acestor trei factori importanți nu este într'o deplină armonie și un sistem de împreună lucrare, cu legături bine precizate între ei, nu s'ajunge scopul. Vor lucra doi dintre ei cu tot sufletul și desinteresul și al treilea va avea principii separate, creșterea nu-și va ajunge scopul dorit.

Biserica a primit această putere dela cel mai mare pedagog al lumii, Hristos Domnul, ca să dea o educație religioasă tinerimii fiind înzestrată cu dorul înfalibilității, ea este în stare să conducă pe fiecare în parte și întreagă societatea la puritatea moravurilor și desăvârșirea credinței, cu un cuvânt să o conducă pe singura cale spre idealul suprem, «veșnicia fericită».

Acest drept al bisericii se estinde la toate ramurile educației: știință, artă și litere, căci prin toate poate să pătrundă otrava în corpul slab omenesc dacă sunt sădite în mod nepotrivit. Să nu creadă nimenea că prin aceasta s'ar face o pagubă familiei și statului, căci fără o sănătoasă educație religioasă respectivul nu poate fi un membru folositor, nici familiei, nici societății, cum foarte eclatant ne demonstrează pildele dese ale vieții de azi.

O reprivire în trecutul istoric ne va dovedi, fără nici cea mai mică ezitare, că biserica a fost întotdeauna pe lângă menirea sublimă ce o are de păstrătoare a credinței și ocrotitoarea în cea mai mare măsură a operelor de artă și știință. O adevărată crimă națională săvârșesc aceia, cari cred că pot să facă niște cetățeni buni, fără a da și o temeinică instrucție religioasă. Dacă statul prin școală va conlucra cu biserica pe acest teren, atunci se vor forma adevărați cetățeni cari sunt trăinicia și puterea statelor.

Pedagogia modernă, după unii, pune mai mare pond pe educația intelectului și a fizicului, socotind educația sufletului numai ca un auxiliar, care în cel mai rău caz se poate și omite. Aceștia nu voiesc să țină seamă de căderea celor dintâi oameni și de urmările acestui păcat în descendinții lor, cari se arată mai ales în pornirile lor neorânduite și în slăbiciunea sentimentului moral de a lupta contra lor. De aceea nu

ajunge să îmbogățim mintea copilului cu cunoștințele trebuincioase, ci să întărim și acest sentiment moral, care trebuie să meargă paralel cu celelalte cunoștințe, iar la aceasta mai ușor se poate ajunge cu harul lui Dumnezeu, așa din belșug pus la îndemână de religia creștină.

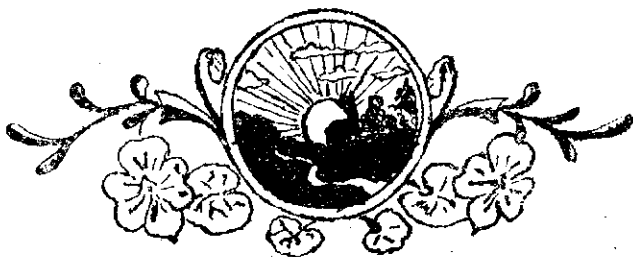
Inceputul unei creșteri bune o capătă copiii în familie. Deaceea, dacă familia este sdruncinată și creșterea copiilor va fi mai mult sau mai puțin sdruncinată. Din nenorocire acest lucru se dovedește mai mult azi la orașe, fiind patrimoniul sacru al familiei la sate cel puțin mediocru.

Bunătatea unei școli nu atârână întâi de legile bune ce le are, ci de purtătorii flacării care luminează mințile plăpânelor odrasle de pe băncile școlii. Iar această bunătate cere pe lângă pregătire și calități morale, căci cuvintele marelui pedagog, Hristos Domnul, «Voi sunteți lumina lumii, așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să Preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri» ne sună deopotrivă celor trei dascăli ai educației: familia, biserica și școala. Să nu creadă nimenia, că pentru a da creștere unui tânăr cu adevărat creștinească și pentru a rămânea înrânsa statornic, trebuie să iasă din lume. El este pregătit să înfrunte toate primejdiile pe cari îl pregătește lumea cea rea stăpânindu-se în toate împrejurările vieții.

Facă deci veșnicul Mântuitor al lumii și model al adevăratei și celei mai ideală educație, ca în adevăr cei trei factori: familia, școala și biserica cari vor croi viitorul neamului cum l-am visat, să lucreze în cea mai deplină armonie la formarea sufletelor de granit, cari vor fi baza României Fericite de mâine.

Sângiorzul de Meseș, 4 Martie 1935.

Simeon Hațieganu
preot.

SATUL ȘI ÎNVĂȚĂTORUL

Misiunea pe care trebuie s'o îndeplinească învățătorul pătruns de idealul chemării sale, în satul românesc, este deosebit de grea, însă e nobilă și frumoasă. Satele noastre — unde se găsesc adevăratele rezervoare de energie autohtonă — așteaptă să fie ridicate din mizeria materială și morală în care se sbat. Timpurile antebelice de permanentă izbeliște, au fost puțin propice pentru această acțiune. Erau idealuri de îndeplinit mult mai arzătoare. Între acestea primatul era acela al realizării visului nostru milenar: Unirea tuturor ținuturilor românești într-o singură țară, deasupra căreia să fâlfâie un singur tricolor: roșu-galben-albastru. Împlinindu-ni-se visul, avem sacra datorie să păstrăm și să consolidăm ceia ce am câștigat prin grele lupte și mari jertfe. University Library Cluj

O grijă permanentă trebuie să avem atât pentru orașele noastre — care așteaptă să fie reromânizate — cât și — mai ales — pentru sate unde mizeria e mai mare, iar ignoranța și întunecul alcătuiesc o neagră pânză de doliu. Poporul nostru este plin de energie. S'o stimulăm pentru acțiunea cea mare a înălțării sale! Ridicând gloata satelor, ne ridicăm țara. La orice ocazie nu uităm să afirmăm că 80% din populație e formată din agricultori. Iar agricultorii sunt țărani împrăștiți în mii și mii de sate. Gradul nostru de progres și civilizație aci trebuie măsurat. Pentru că atunci când cei 80% plugari vor duce un traiu de adevărați oameni înstăriți și cultivați, vom putea spune oricui că țara noastră e fericită. Să se înceapă deci cât mai neîntârziat marea acțiune pentru desrobirea economică și culturală a satelor.

Pionii acestei mișcări vor fi învățătorii. Trebuie să fie! Acei cari umblă să exploateze satul în profitul lor personal, să plece din breasla dascălească. Ticăloșia nu are ce căuta aci. Am auzit un trândav — cu activitate nulă în școală și activitate de excroc în afară — judecând astfel: «Eu fac afaceri aci în sat — curate și necurate, cum se nimerește, — îmi umplu buzunarele și apoi nu-mi pasă de nimeni. Colegi de ai mei

sunt pismași pe mine. Dece? Pentrucă ei nu pot face ceiace fac eu, din motivul că, ori nu se pricep, ori nu-i favorizează împrejurările, ori sunt mai proști decât mine». Ei bine, un astfel de ticălos care judecă atât de greșit și necinstit, desigur că nu are ce căuta în lumea satelor, unde se cere suflet curat, idealism și muncă istovitoare pentru binele celor mulți, cari răscolesc glia și formează osatura statului. Noroc că uscăturile nu sunt atât de dese. Pot fi desființate ușor prin înșasi activitatea lor nefastă. Dascălii cei mulți sunt cinstiți și drepți. Pe ei țara poate conta oricând.

Satul și învățătorul; binele și fericirea: adevărul și dreptatea; cultura și civilizația, sunt capitole între care nu poate exista antagonism. Ci, o tainică legătură de viață și de moarte. Dintre toți intelectualii satelor învățătorii și preoții sunt și trebuie să fie cei mai apropiați de sufletul țaranului. Dar o apropiere de dragoste și dorință de-a ridica gloata cea mare din mizerie. Porunca vremii de față e una singură: desanalfabetizarea țărânimii, desrobirea ei economică și fortificarea sentimentului național. Învățătorul în satul său e acela care trebuie să îndeplinească această misiune. Iar statul are imperioasa datorie să găsească mijloacele, prin asigurarea unui traiu omenos învățătorilor și printr'o neconținută grijă față de satele țării.

Ion Berinde

inv. publicist

Dragomirești-Maranureș.

ȘVABII NOȘTRI

(Urmare)

Cu mare încredere în ajutorul bunului Dzeu și în propria lor putere, părăsiseră Șvabii țara lor strămoșească, ca și celelalte milioane, care trecuseră hotarele patriei, pentru a-și câștiga pâinea cea de toate zilele în lumea străină, fiind risipite în toate țările lumii. Se zice, că neamului german i s'a dat soarta să se răspândească între neamuri străine, ca factori culturali, însă nu așa ca ovreii, să le jefuiască, ci să le dea pildă în toate privințele. Coloniștii șvabi toți știau carte și abia terminaseră construirea casuțelor în noua lor patrie,

prima grijă era, să-și facă biserici și școli, căci fără de aceste clădiri, după proverbul lor, comuna este: «Wie die Nuss ohne Kern, wie der Himmel ohne Stern». Biserici modeste începuseră să se înalțe către cer din centrul comunelor, iar pe lângă acestea, clădiri școlare cu o sală de învățământ și locuință de învățător. Învățătorul a fost totodată și cantorul comunei sale. Școlile șvăbești au fost, fără excepție, confessionale, ca și în prezent, afară de cele 3—4, care au fost preluate în ultimul timp de Statul Român.

La început, comunele șvăbești au primit preoți și învățători de origine germană, sau cel puțin cari au știut nemțește. În bisericile lor s'a cântat și s'a rugat în limba germană iar în școli s'a propus numai în această limbă. Mai târziu, preoții și învățătorii, fiind de multe ori de origine străină, au introdus în biserici rugăciuni și cântece maghiare, iar în școli au introdus limba maghiară ca limbă de predare și cea germană s'a degradat, propunând-o numai ca obiect separat, după masă. Mai târziu numai de 3 ori sau de 2 ori pe săptămână. Înainte de 30—40 ani s'a exclus cu totul limba strămoșească din școlile noastre, aruncând-o pe gunoia ca pe o cârpă netrebnică. O limbă universală am dat pentru una, care este vorbită de câteva milioane de oameni. Oameni inteligenți de alte neamuri cheltuesc mulți bani pentru a-și însuși această limbă și noi permitem altora să ne-o fure de pe buzele noastre. Comorile tale sunt bine închise, le păstrezi cu mare grijă pentru tine și pentru urmașii tăi, iar comoara comorilor, limba strămoșească, o dai afară prin fereastră. A învăța limbi străine, este lucru foarte frumos, dar să știi limba ta maternă, este cea mai sfântă datorie a ta.

Preoții Unguri din timpul acela au scris multe despre Șvabii și moravurile lor: evlavie, moralitate, omenie, iubire de muncă, viață familiară, etc. Prin aceste moravuri s'au putut conserva Șvabii în ființa lor națională, chiar acolo, unde și-au pierdut limba. Limba se poate schimba, însă sângele, natura, nu. Șvabii nu s'au amestecat cu popoarele înconjurătoare, păstrându-și rassa în originalitatea ei. Din comună, rare ori s'a depărtat, cel mult, dacă s'a dus la vreun târg. I-a plăcut să stea acasă la familia sa, la gospodăria, pentru care a trăit. Cu politica nu s'a ocupat.

Numărul coloniștilor, la 1780, a fost cam 6000. Acest

număr s'a ridicat până la 1839, la 18000. Urmașii încep să înființeze alte sate. În multe comune se înființează puterea a doua la școală. Ca atare, de multe ori găsim pe capelanul comunei. Poate din cauza lipsei de învățători sau din cauza economiei. Pe acest loc să fie amintit, că șvabii de aici n'aveau ocazie să frecventeze școli secundare germane, pentru că nu aveam aici în apropiere. Școlile săsești erau luterane, iar cele bănățene erau pe calea maghiarizării.

Tinerii noștri au fost siliți să frecventeze școli maghiare, unde s'a purtat grija, să li se schimbe ideologia cea fragedă și elastică, după placul statului. Ajungând în fruntea comunelor lor natale ca preoți, notari, învățători, sau ca alți funcționari, au început misiunea lor de maghiarizare. Aici avem să blestămăm domnia nenorociților von Habsburg, cari nu s'au îngrijit, ca coloniștii germani să aibă școlile lor secundare în monarhia cea putrezită.

Cu Germania nu aveam nici o legătură din cauza lipsei de mijloacele de comunicație de pe atunci. Până când trăiau acei cari au venit din țara strămoșească, se mai vorbea despre aceea, însă, mai târziu, urmașii lor au uitat-o din ce în ce și noi numai atât am auzit despre origina noastră: «Șvabii au fost aduși în puțină.» În școlile secundare, nici nu s'a pomenit originalitatea noastră, poate din cauză, să nu se deștepte sentimentul nostru național. Vorba «șwab» era vorbă de batjocură și atunci ni s'a dat acest adjectiv, când nu știam lecția. Dacă o știam, eram maghiari, dacă nu, șvabi. Astfel s'a început maghiarizarea Șvabilor, prin intelectualii comunelor, în multe cazuri prin fiii lor proprii.

Până când în familie s'a vorbit șvăbește cu copiii, acțiunea de maghiarizare a școlilor și a bisericilor, nu ajungea la un rezultat dorit. Copiii au învățat oarecum limba statului, în care s'au perfecționat (mai mult sau mai puțin) mai târziu, la armată, la târguri, etc. În familie s'a păstrat însă limba maternă până în prezent, afară de câteva comune, unde maghiarizarea a pătruns și aici, dărâmand și ultima cetate a limbii materne. În aceste comune, mai mult cele mai apropiate de oraș, bătrânii vorbesc numai șvăbește între ei, părinții, copiii lor de azi, știu ambele limbi, dar cu copii vorbesc ungurește. Copiii înțeleg mai mult sau mai puțin șvăbește, după cum o aud vorbind între părinți și bunici, însă, n'o vorbesc. Bunicii,

când vorbesc șvăbește cu copiii, aceștia răspund ungurește. În ultimii 30 – 40 de ani, maghiarizarea a făcut un progres mare și abia poate fi oprită. Trebuie să deșteptăm populația la cunoștința națională, preschimbându-i ideologia, infiltrată prin educația de ieri. Generația viitoare să fie crescută într'o altă atmosferă: a rămâne fiu credincios neamului său între orice împrejurări și cetățean loial și folositor statului, în care trăiește. Încă înainte de războiu, Dr. Ștefan Vönház din Petrești, azi profesor universitar în Budapesta, a scris o carte: «Gramatica dialectului șvăbesc sătmărean». Tot în această carte era vorbă și despre patria și originalitatea noastră. Această carte a fost prima rază de lumină, cu ajutorul căreia am ajuns la o privire în misticismul originalității noastre și poate, că această carte a fost pentru mulți dintre noi prima voce de redeșteptare, la cunoștința noastră națională.

A venit războiul mondial, cu munca lui de ruinare și de reclădire. Fiii noștri, cari și-au vărsat sângele pe toate câmpiile de luptă, s'au întâlnit cu soldații germani, unii chiar din patria strămoșilor noștri, vorbind dialectul nostru. Mulți dintre ei au umblat chiar în Württemberg, venind dela câmpul de luptă apusean. Au văzut acolo aceleași comune, aceiași oameni, cu graiul, îmbrăcămintea și obiceiurile noastre, etc. La astfel de întâlniri s'au încălzit inimele înghețate auzind: acelaș nume, aceeași limbă, simțind aceeași natură în toate privințele. Soldatul german s'a mirat când a văzut comunele noastre, auzind cântece în limba lui. A exclamat fără voie: «Ori unde ne duce soarta, ne găsim acasă, căci în toate țările avem frați!» Fiii noștri s'au convins și de folosul practic al limbii noastre, căci ori unde au umblat, au știut să vorbească nemțește cu populația străină, chiar pe stepele Siberiei. Numai acum au înțeles, ce au dat afară din școli, din biserici și în multe comune chiar din familie. Coloniștii șvabi, părăsiți de secole, și-au regăsit frații lor de sânge în învălmășeala războiului. Prin această strângere de mână s'a legat ținutul nostru de patria strămoșilor noștri.

După războiu, când popoarele s'au grupat după origina lor etnică, când sentimentele naționale își serbau manifestația lor, Șvabii din acest ținut au strigat și ei: «Suntem Șvabi și vrem să rămânem până la moarte, în orice țară să fim încadrați.» Sentimentele naționale s'au înflăcărat aci și colea, ca

niște focuri de păstori, pe câmp, într'o seară de vară. Unii indivizi mai sentimentali, a căror inimă a sorbit ideile naționale ca pământul moleșit de ploaia de Mai, au cutreerat comunele șvăbești, să deștepte populația la o viață nouă, națională. «In-dărăt la limba maternă, la neamul nostru, căci numai până atunci existăm, până ce trăim în ființa noastră națională!»

Deiner Sitte, deiner Sprache,
Deiner Toten bleibe treu.
Steh in deines Volkes Mitte,
Was dein Schicksal immer sei.

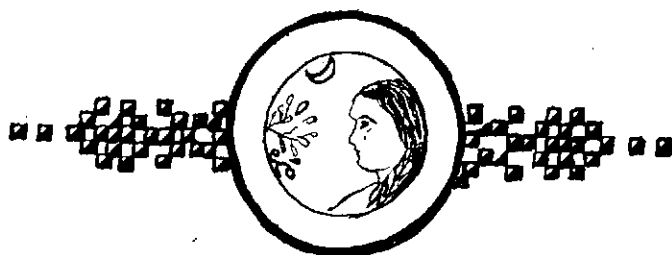
Wenn die Not auch drängt und zwingt,
Hier ist Kraft sie zu bestehn,
Trittst du aus dem heil'gen Ringe,
Wirst du ehrlos untergeh'n
Bleibe treu, bleibe treu!

Virtuții și limbii tale,
Morților tăi să fii fidel.
Stai în mijlocul națiunii tale,
Ori care să-ți fie soarta.

De-și nevoia te-ar sili,
Aici găsești tărie a-o opri.
Dac'ai eși din sfânta unitate,
Ai găsi infamă moarte.
Rămâi fidel, rămâi fidel.

(Va urma).

Gheorghe T. Jussel
inv. dir.

**Contribuții la consolidarea și propășirea vieții
culturale-economice în spirit național
Ideologia Asociației Naționale „Confrăția Română”**

MOTTO: *Virtuți morale și cultură,
Progres în cinste și unitate.
Credință Patriei, iubire.*

III.

Statul nu a impus până în prezent cu necesitatea crearea unui *așezământ economic oficial* în fiecare sat.

Am mai constatat tot fugar că satul *nu are un așezământ de sănătate și igienă publică*, iar igiena individuală și familială este cât se poate de scăzută.

Deci, satul nu se prezintă nici ca o *unitate sanitară*.

Satul însă **trebuie** să aibă cu timpul, pe lângă biserică, școală și primărie, un *așezământ de cultură și divertismente licite*, un *așezământ economic*, bifurcat într'o ramură de producție și alta de desfacere și aprovizionare. În sfârșit satul **trebuie** să mai aibă un *așezământ de igienă și sănătate*, cu mijloace preventive și combative în fața maladiilor.

La acestea trebuie să mai adăugăm că Statul nu are în prezent posibilitatea materială de a pune bază acestor așezăminte inexistente, dar strict necesare. De aceea îi revine inițiativei private rolul de a crea cu timpul aceste așezăminte și de a forma din sat, adică din locuitorii săi, premergătorii și susținătorii efectivi ai acestei opere de propășire națională. Mai trebuie în plus consolidată situația actuală a bisericii și a școlii la sate. Aceasta îi revine tot inițiativei private.

Astfel întreagă această operă de viitor, care nu mai poate fi lăsată în uitare și pe care «Confrăția Română» o îmbrățișează cu toată energia, trebuie să se facă prin *consimțământul liber acceptat, prin dragostea, prin sprijinul moral și material al sâtenilor*, în colaborare cu oficialitatea de stat și cu diferitele organizații culturale, economice și sanitare de drept privat.

Iată pe scurt, cum am ajuns la concepția largă și îndrăzneță a „*unităților cultural-economice românești*”, la sate, cari, cu adaptări de circumstanță, pot fi aplicate și la orașe fiind chiar necesar să se înființeze în acestea, pentru a pune capăt mizeriei suburbiilor, perturbărilor sociale și mai ales perpetuării stărilor anacronice în care se găsesc cele mai multe din *orașele României, cari sunt niște „citadele de străini în*

inima unor ținuturi curat Românești“ și cari, înainte cu mai puțin de două veacuri erau, cele mai multe, centre românești cu harnici negustori și meseriași, a căror faimă se întindea departe peste Dunăre și peste Nistru.

Iată de ce „**Confrăția Română**“ va fi forma de *organizare generală pe țară a Românilor*, iar „**unitățile culturale-economice românești**“ dela sate și dela orașe, vor fi *formele de organizare locală a tuturor Românilor indiferent de starea lor socială și materială*. Bineînțeles că aceste organizații locale vor fi făcute în cadrul strict al Confrăției Române.

Știm că numele de *unitate* exprimă o noțiune cu conținut general a tot ce formează *unu* de sine stătător sau în subordinea unui *tot* mai mare. Și fiindcă rezultă acest nume de „*unitate*“ din constatările făcute asupra satului românesc, îl adoptăm ca nume propriu al organizațiilor Confrăției Române de pe întinsul țării, respectiv dela sate și dela orașe.

CĂTRE TINERET,

Din multiplele noastre preocupări, gândul nu poate să nu ne sboare spre *tineretul român*, despre care se vorbește atâta și pe care organizațiile politice, din extrema stângă până în extrema dreaptă, se luptă din răspuțeri să-l atragă fiecare de partea sa, ademenindu-l cu mirajele devenirilor personale și cu cele mai vinovate promisiuni. Trebuie să recunoaștem însă, că unele organizații politice, naționale și naționaliste, cel puțin pentru prezent, nu oferă tineretului decât perspective de jertfă și abnegație.

Ceeace însă e profund păgubitor din această acaparare a tineretului de către organizațiile politice, oricare ar fi ele, este *întâi* faptul că fac dintr'însul un instrument orb de propagandă politică, silindu-i conștiința prin demagogie și prin solidarizare — sau cel puțin prin trecerea sub tăcere — față de unele «secrete de partid», cari, măsurate pe balanța justiției și a moralei, s'ar dovedi deadreptul cele mai vinovate delictes prescise de codul penal. *A doua oară*, organizațiile deprind tineretul la o viață fără muncă creatoare, pe socoteala bugetului Statului. *A treia oară*, îi distrug personalitatea și tenacitatea născândă a conștiinței morale și a iubirii de adevăr. *A patra oară*, îl învață a practica lingușirea, servilismul, coteria de club, intriga, subminarea și, ceeace este încă mai rău, arivismul feroce. Lichelismul în frac și cu monoclu, hedonismul și banchetismul, sunt pecinginile inerente și incurabile ce se înstăpânesc pe pielea și sub pielea oricărei organizații politice.

Intr'un cuvânt, organizațiilor politice, așa cum ele se prezintă la noi se datorește în mare parte cultivarea pornirilor josnice, de care nu e lipsit tineretul, după cum nu e lipsit

nici de porniri mărețe, eroice, însă acestea rămân în umbră, când e vorba de «disciplina interioară» a partidelor politice.

Ei bine, nimic din toate acestea nu va fi vre'odată în obiceiurile și în uzul «Confrăției Române», care nu oferă nici un fel de perspective membrilor ei, de a ajunge — fie și prin sacrificii — la posturile înalte și mai ales rentabile din viața publică, pentrucă nu urmărește cucerirea puterii politice în stat. «Confrăția Română» nu urmărește pricopsirea materială a celor ce se vor înrola sub steagul ei, căci nu este o întreprindere de afaceri, iar scopurile ei sunt în afară de dânsa, sunt extrinsece, identificându-se — cum am arătat — cu idealurile naționale interne ale Românilor. Deci, nu fericirea individului singuratic ci a colectivității naționale și prin aceasta a individului ca membru al colectivității.

Căci, jertfelor individului și meritelor lui superioare, le va urma răsplătirea morală și materială, nu din partea Confrăției Române ci, prin Confrăția Română, din partea Neamului și a Patriei.

Cei ce se vor fi dovedit destoinici și eroici în acțiunea «Confrăției Române» de a realiza idealurile naționale cuprinse în chemarea ei, vor fi mai presus de toate cei mai buni fii, cei mai buni bărbați — viri optimi — ai Neamului și deci, cei mai chemați a-i conduce destinele politice și sociale.

Astfel, în «Confrăția Română», jertfa formează singurul drept și singura datorie, dela începutul până la sfârșitul activității individului. Va fi însă o răsplată morală concomitentă cu fiecare act însemnat de jertfă și de destoinicie creatoare, prin aducerea la cunoștința generală a Neamului. Răsplată materială nu va fi în «Confrăția Română». Va fi numai *sprijin material*, acordat celor ce-și vor consacra viața misiunii sale și numai în măsura în care nu s'ar prejudicia crearea așezămintelor culturale, sanitare, educative și economice ale ei pentru Români de pretutindeni.

Și totuși ne adresăm *tineretului român*, chemându-l sub steagul nostru și cerându-i să se lepede de orice sentimente contrarii naționalismului creator și ponderat, precum și de orice veleități de parvenire repentină, în situații publice, prin «Confrăția Română».

Noi îi cerem tineretului sufletul desbrăcat de sdrențele viciului și de rătăcirile eventuale pe căi ce nu duc spre devenirile mărețe ale Neamului, printre alte neamuri. Noi îi cerem tineretului român să se purifice în focul sacru al virtuților creatoare și al iubirii nemărginite de neam. Căci, a-ți iubi Neamul și Patria, nu însemnează a urî pe celelalte neamuri și patriile lor.

Veniți deci sub steagul «Confrăției Române»,

Voi tineri plini de-avânturi sfinte,
 Voi fii de luptători-martiri,
 Voi toți acei ce-aveți în minte
 Un gând măreț de 'nfăptuiri.

Curați, voioși, neprihăniți
 De patimi și dorinți murdare,
 Veniți să 'ntindem hora mare
 Sub steagul Patriei, uniți.

Veniți și 'n sfântă înfrățire
 Spre glia-mamă să ne 'ntoarcem
 Și româneasca propășire
 În fire de-aur să o toarcem.

.

PROGRAMUL

„Unităților Cultural-Economice Românești“ dela sale

Capitolul I.

Art. 1. După cum se arată în art. 3 din statute, Unitățile vor activa în următoarele domenii: moral, cultural, sanitar și economic, în spirit național românesc și creștin.

Art. 2. *In domeniul moral*, Unitățile vor activa în modul următor:

1. Copii și tineretul adult vor fi instruiți și educați în învățăturile creștine și cântări religioase.

2. Vor fi organizați în societăți de binefacere și ajutor, făcându-i să deosebească cerșetoria devenită meserie a unor persoane capabile de muncă, de mizeria săracilor și a infirmilor.

Aceste societăți de binefacere vor ajuta, în primul rând pe copiii săraci dar cu bună purtare, silitori și dornici să devină oameni cinștiți și muncitori.

3. Vor fi deprinși în virtuțile morale, mai ales în: iubirea aproapelui, modestie, milă, generozitate, recunoștință, castitate, perseverență, punctualitate, respectul persoanei și bunurilor altuia, împlinirea datoriei, ținerea cuvântului dat, iubirea de adevăr, evitarea penegririlor, (bârfelilor) și a intrigilor, evitarea înjurăturilor, insultelor și a cuvintelor josnice, evitarea trivialității, a lașității, a cruzimei față de oameni și față de animale.

4. Vor fi deprinși în virtuțile cetățenești și sociale.

5. Educația fizică și îndrumările igienice vor face parte întregitoare din programul moral pentru tineret.

Gimnastica suedeză va fi principiul de bază în educația fizică.

Se vor organiza serbări sportive în ciclul serbărilor culturale, cu concursuri amicale și premii.

6. Se vor pregăti tinerii dela 14 ani în sus, în spirit militar național defensiv. Se va face o minuțioasă instrucție pre-regimentară și deprinderi de asistență mutuală pentru timpuri de războiu.

În vederea realizării acestui punct, Unitățile vor face demersuri pe lângă autoritățile militare, pentru a li se pune la dispoziție instructori militari și de educație fizică.

7. Paralel cu instrucția pre-regimentară, se va forma spiritul tinerilor în lumina Păcii, a Păcii prin respectarea drepturilor naționale, culturale, teritoriale și economice ale fiecărui popor.

Membrii Unităților vor fi deci, soldați ai Păcii și ai apărării drepturilor conștiințite prin tratatele de pace de alianță, de amicitie și de comerț ale României.

8. Unitățile vor acorda grija cuvenită sărbătorilor naționale.

9. Vor ridica în comunele de reședință câte un monument creștinesc în amintirea eroilor morți în războiul mondial și de întregirea neamului din 1914-1919. Vor înscrie numele tuturor celor morți și fronturile pe care au luptat și murit pentru aducerea aminte a generațiilor viitoare.

10. Vor introduce cultul creștinesc al morților și vor purta de grijă cimitirelor.

11. Vor aranja serbări câmpenești cu concursuri sportive și de muncă; vor face în astfel de ocazii plantații de pomi și arbori, însemnări, lucruri de utilitate publică sau în folosul săracilor.

12. Aceste serbări câmpenești vor fi organizate cu participarea împreună a locuitorilor din comunele învecinate.

Se vor evita băuturile alcoolice, în toate aceste manifestări ale Unităților.

13. Auto-cultivarea în științele practice și sociale, în literatură și artă, va fi considerată ca una dintre virtuțile fundamentale pe care vor trebui să și-o însușească cât mai mulți dintre tinerii Unităților.

14. Se va avea în deosebită grijă insuflarea respectului și a cruțării lucrurilor publice.

15. Pentru persoanele mature Unitățile vor organiza conferințe din domeniul religiei și al moralei în genere. Se vor pune în evidență credințele false, derivate fie din înțelegerea

greșită a unor părți din cărțile sfinte, fie din mituri străvechi, păgâne sau vrăjitorești. Se vor combate superstițiile, arătându-se lipsa lor de temei și de adevăr, precum și relele ce decurg din practicarea lor.

16. Se vor combate viciile sociale de orice fel, prin arătarea nenorocirilor isvorâte din ele și prin prevenirea celor amenințați să cadă într'însele.

17. Se vor organiza serbări, întruniri și alte manifestații cu caracter religios, moral și de binefacere.

Art. 3. În sânul Unităților pot să se înființeze organizații religioase, de felul celor instituite de către bisericile naționale, (ortodoxă și greco-catolică), după cum e cazul, precum și orice alte organizații culturale care nu sunt în contradicție cu statutele și programul Unităților.

Capitolul II.

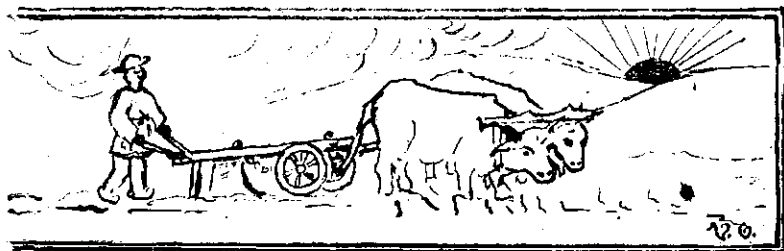
Art. 4. În domeniul cultural, Unitățile vor sprijini în primul rând orice mișcare culturală națională, pornită de la diferite instituțiuni oficiale, de la diferite societăți și fundații culturale cu reputație bine stabilită, ca: Academia Română, «Astra» «Liga Culturală» «Asociația Corpului Didactic» «Asociațiile religioase ortodoxe și greco-catolice», etc. evitând însă tot ce ar putea duce la conflicte și desbinări profesionale.

Art. 5. Unitățile vor sprijini instituțiile de binefacere și asistență socială; inițiativele pedagogice și de îndrumări igienice pentru popor și orice alte acțiuni cu scopuri culturale, economice și filantropice, cari se vor fi consacrat printr'o activitate și un program bine definite și fără intenții subversive.

Art. 6. Unitățile vor sprijini Aviația Națională, Armata, Cercetășia și alte instituții oficiale sau particulare naționale.

(Va urma.)

Mihail Robu
inv. student.

DIN TRECUTUL SĂLAJULUI.**ISTORIA INVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC
DIN SĂLAJ.****III.****Epoca școlilor naționale.****a) Înainte de 1848.**

Istoricul. Impărăteasa Maria Terezia, convinsă de importanța culturii în consolidarea, «prosperarea și gloria Statului,»¹⁾ a poruncit să se ridice în toată țara Ardealului școli normalicești, iar prin diploma sa din 15 Aprilie 1746, pune în vedere domnilor de pământ că au să cadă sub grea pedeapsă de vor împiedeca pe copiii iobagilor români de a cerceta școala, textual: «Jobbgiorum dein Valachorum filii, Scholas actu frequentantes, aut deinceps frequentanturi Studiorum capaces, ne a Dominis suis Terrestribus impediuntur, sub gravi poena statuere dignatae sumus».

Am arătat și mai sus că la porunca împ. M. Terezia se înființează mai multe școli cu fonduri, clădiri școlare și învățatori.

Cu aceste începe epoca școlilor naționale, dintre cari vom vedea că au fost și în Sălaj.

Cum au luat naștere aceste școli, dar mai ales acel suflu care le-a dat caracterul de naționale românești.

Până la Unirea unei părți a Românilor ardeleni cu biserica Romei, Românii din Sălaj²⁾ ca și ceilalți Ardeleni, trăiau sub oblăduirea vitregă a «Uniunii celor trei națiuni». Autorul draconicelor legi: «Decretul-Tripartit», Ștefan Verböczy,

1) Ioan V. Rusu: *Compendiu de Istoria Transilvaniei*, pag. 380.

2) Sălajul, respective Comitatele Crasna și Solnocul de mijloc (de Solnocul de mijloc a ținut până la 1738 și districtul Cetatea de peatră, Kővár), a fost parte anexată Transilvaniei „ab antiquo.” Prin art. 21 al dietei ungherești din 1823 se decretează încorporarea Sălajului la Ungaria. Cu toate încercările făcute prin curtea vieneză, încorporarea nu s'a făcut. În anul 1861, Ungurii în frunte cu br. Nic Vay, a reușit a rupe de către Transilvania comit. Crasna și Solnocul de mijloc. Protestul Sălăgenilor contra acestei ilegale încorporări la Ungaria, înaintat monarhului prin Ioan Maniu, Preot Ioan Gelu și George Filep, a rămas fără rezultat. La 1866, încheindu-se pactul dualist, am rămas cu toții la aceiași grea arândă și încercare a vieții noastre naționale.

«advocatul tirăniei» cum îi zicea marele Bărnăuțiu, avea moșii în Sălaj: Bogășul și Husasăul.

Tripartitul a ruinat toate libertățile națiunii române, iar legile aprobate (Aprobatae constitutiones Regni Transilvaniae et Partium Hungariae eidem adnexarum, legile dictale din 1540 până la 15 Martie 1653) și Compilate (Compilatae constitutiones Regni Transilvaniae et Partium Hungariae eidem adnexarum, legile dietale dintre anii 1653—1669), legi «de rușine sempiternă pentru aristocrația ungurească» (Bărnăuțiu), au împilat până la pământ viața Neamului nostru.

Zorile redeșteptării naționale s'au arătat numai după furtunile ce a stârnit în rândurile staturilor țării, cuvântările de desgropare a drepturilor Neamului și bisericii românești, a martirului Episcop Ioan Inocențiu Micu Klein baron liber de Sad (1732 — (1744—1751) † 1768).

Acesta este întemeietorul școlilor dela îmbinarea Târnavelor, pe cari le-a deschis urmașul său Ep. P. P. Aron la 18 Oct. 1754. Acum se deschid «fântânile darurilor»¹⁾. Acum «răsare soarele Românilor» (I. Heliade Rădulescu). Acum și de aci începe a porni «cel curent, la începutul lin și abia perceptibil, iar mai târziu tot mai puternic de cultură națională, care a unit frânturile neamului românesc din toate țările într'un gând și într'o singură aspirațiune» (Aug. Bunea).

Întâiul dascăl al acestor școli, într'un timp bibliotecarul mănăstirii Sf. Treimi și vâtaf al școlilor, a fost sălăgeanul Grig. Maior din Sărăuad.

«Învățătoriu limbilor, și după vreme și putință, al științelor, c. ieromonach Grigoriu, căruia se încredințează și buna pază a bibliotecii», grăesc documentele vremilor.

Grig. Maior ajuns în cele din urmă episcop, a trimis la Roma pe Gh. Șincai și pe Petru Maior cari au adus de acolo documente neperitoare pt. dovedirea și afirmarea naționalității noastre.

Absurdele teorii ale lui Engel, Schultzer și Roesler, în fața acestor dovezi, s'au topit ca ceara de fața focului.

Seminarul de lângă sf. Barbara din Viena, înființat de împ. Maria Terezia în onoarea Ep. Maior, unde rector era

1) Actele pentru deschiderea școlilor: la Cipariu, Acte și fragmente, pag. 217 și urm. și la Aug. Bunea, EEpp. P. P. Aron și D. Novacovici sub C.

Samuil Micu Klein, la fel, era un focar de pregătire a tinerilor români.

Dispozițiunile împ. M. Terezia pentru înființarea școlilor normalicești au fost un fructuos mijloc de fecundare și propagare a ideilor Blajului.

Această îmbinare fericită a dispozițiunilor M. Terezia și a sufletului din Blaj, ne-a dat școlile naționale, cari au înlocuit vechile școli monastice-tradiționale cu az, bukva, vediu, glagolia, dobre, etc. 1).

Mănecând dela această sacră ipoteză vom urmări pentru Sălaj: peregrinările sălăjenilor la «fântânile darurilor», dispozițiuni mai înalte pentru începerea instrucțiunii poporului și ce s'a putut realiza.

Sălăjenii la „fântânile darurilor“. Sălăjenii atrași au fost spre Blaj de cei mai mari bărbați ai vremilor, cu cari erau în legături de rudenie și prietenie; iar îndrumași au fost și prin dispozițiunile stăpânirii.

În Sălaj răsunetul de redeșteptare al Blajului a avut un puternic ecou, care s'a simțit de timpuriu. Astfel, feciorul popii din Sărăuad, Gavril Maior, prin călugărie Grigoriu (1715—1785), este primit la «clirică» de Ep. I. I. Micu și trimis la Roma, unde studiază 7 ani.

Întorcându-se acasă și deauna la Blaj, Grig. Maior este întâiul dascăl al școlilor din Blaj, fapt despre care însuși mărturisește când zice: «aci apoi de loc am început eu întâiu a învăța copilașii în școală buchile și frica Domnului».2)

Grig. Maior, ajuns episcop, a întors la «unire» cea mai mare parte a Sălajului, făcând prin Sălaj nenumărate vizitații canonice.

Din com. Mânău, Alexandru Darabant își trimite nevasta la călugărie, iar el cu feciorul său Isae, mai apoi Ignație, se duc la Blaj spre a-și da obolul pe altarul întronării drepturilor noastre pământene și naționale.

Ignățiu Darabant ajunge vicar general la trei episcopi: Atanasiu Rednic, Gr. Maior și Ioan Bob, de două ori candidat la scaunul episcopesc al ep. de Alba-Iulia și Făgăraș și în urmă episcop al Orăzii (1788—1805).

1) Ce însemnează: eu litera conduc mintea bine, et.

2) Cuvântarea Ep. Grig. Maior la sinodul din 12 Aug. 1782, Acte sinodali, I. M. Moldovanu, tom. I, pag. 119.

Acești doi stâlpi ai românismului, Grig. Maior și Ig. Darabant, fii ai Sălajului, au atras multă lume dela noi să învețe popia și cantoria la Blaj, că la mănăstirile din Santău și Treznea sau altele din jur, nu se mai făcea școală, unele fiind părăsite în urma prigoanei deslănțuite de împ. Iosif II. contra monarhismului, iar altele carate. Acești preoți și cantori întorși acasă din orașul școlilor, au deschis școli populare naționale în satele Sălajului, adecă planul împărătesei prin aceea s'a adus la îndeplinire.

S'au mai fost atrași și îndemnați sălăjenii spre Blaj de însuși Gh. Șincai, care 12 ani a purtat diregătoria de «director al școlilor naționale în toată țara Ardealului»¹⁾ și care în această calitate a înființat singur 300 de școli.

Muncă «preainvetiatului, ci nenorocitului G. Șincai fostului ôre cându școleloru normalesci directoru în Ardealu»²⁾ cum îi zice colegul și prietenul său Petru Maior, a fost așa de vastă pe terenul instrucțiunii publice!

«Sinodul ținut în Blaj la 18 Dec. 1792 atestă că nici osteneala nici însăși sănătatea nu și-o cruța Șincai în purtarea diregătoriei sale»³⁾

A înființat școli, a publicat manualele de lipsă, iar pentru învățători ținea cursuri de pedagogie la Blaj.

Din porunca împ. Iosif II, de 3 ori a cutreerat țara Ardealului, făcând relațiuni despre starea școlilor.

Prin Sălaj s'au abătut drumurile sale mai des. Gh. Șincai avea în Sălaj prieteni și o soră măritată după Pop Gligor preot în Sudurău.

Din spusele nepoatei surorii lui Șincai, Maria Dragoș, născ. Pop, care a repausat la 20 Februarie 1934, în al 99-lea an al vieții sale, am reconstituit schiță genealogică de mai jos (pag. 172).

Rudeniile de cumnăție Șincai le-a vizitat des, ba și sfârșitul îl ajunge pe marele apostol tot pe pământul Sălajului.

1) A. Papiu Ilarianu, *Viața și operele lui Gh. Șincai*.

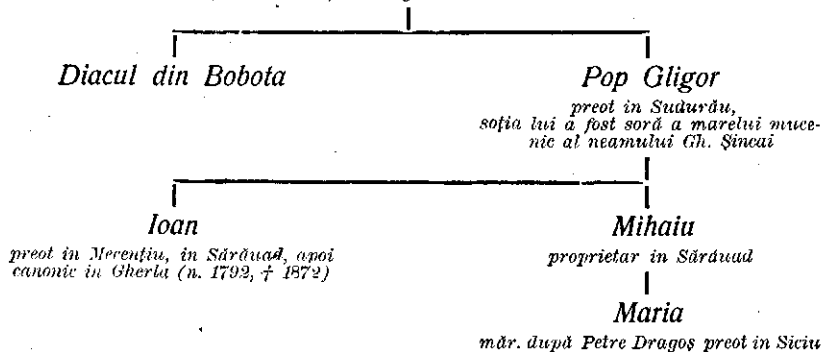
2) *Istoria pentru începutul Românilor în Dacia*, vol. I, pag. 138.

3) A. P. Ilarianu, *op. citat*.

SCHIȚĂ GENEALOGICĂ :

POP

nemes din Sighetul-Silvaniei

Prologul Mineiului 1735*)

(transcripțiune)

Inceputam cu vrere și cu ajutorul lui Dumnezeu: praznicile dumnezeiești. Și la sfinți mari după cum umblă și din paucenie. Incepând din luna lui răpciuni întâe zi: și ține până în luna lui August în 29 de zile: Acest meneiu uzbran pre limba rumânească cu slujbe la vecernia toată, și slujbe din adaozi: Cu canonile luna lui răpciuni cinstitul indictulu ce să zice anul nou și părintele Simion stălpnicu: și săborul pre toți mucenici.

Epilogul Mineiului dela 1735

(transcripțiune)

Sfârșit și lui Dumnezeu laudă că mau învrednicit de am putut isprăvi această sfântă carte anume mineiu: așezat pe nouăsprezece praznice: Pintracea rog pe voi cetitori cari vă veți întâmpla a ceti preaceastă carte sftu Mineiu: Unde veți găsi vreun cuvânt lipsit să nu blăstămați sau să suduiți. Ce să... duiți și să tocmiți. Pintru să vă cruce și pre voi Domnul Xs. spre mulți ani cu sănătate. Pintru că și eu om tânăr și păcătos și ușoru de minte am fostu când am scris această sfântă carte.

Da știu că îndestule locuri vor fi lipsit Slove și cuvinte. Și eu amu pus plumbu și aramă: Iară cine știe mai bine puș aur și argint. Iară eu rog pre Dumnezeu să orte din păcate pre voi pre toți și să erte și pre mine păcătosul amin.

Scrisam eu omu păcătos popa Ștefan di Buciumi.

Văleat: 1735.

prin Xs. Is.

*) V. zi pag. 115.

(Va urma)

Ioan Ardeleanu Senior.

CERCETAȘIA, ȘCOALA VREMII.

În toate timpurile, pedagogii s'au luptat ca în școală să pună mai presus decât instrucția copiilor, — educația. Cu toate eforturile, însă predarea cunoștințelor a predominat pe aceea a formării deprinderilor, până și școala de azi, cu tot practicisul ei, trâmbitat și afirmat la toate ocaziile, se face vinovată de aceeași greșală.

Prea puțin am făcut dacă ne mulțumim ca elevii noștri să fie tobă de carte, cunoscând tot materialul impus de programa analitică, căci e lucru constatat că, pe măsură ce crește instrucția, scade educația. În vremurile ce trăim avem mai multă nevoie de educație, ca oricând. Avem lipsă de o școală educativă, care să pregătească elemente active. Să pregătească persoane cu inițiativă, iubitoare ale naturii, căreia să-i cunoască tainele, să-i iubească frumusețile și să-i înfrunte piedecile. Persoane, cari să-și servească din dragoste țara și neamul și să facă bine aproapelui.

Această școală a caracterelor și a virtuților este chemată s'o realizeze instituția mare, care o numim *cercetășie*. N'am putea administra un medicament mai eficace școlarilor și tinerilor noștri, cari suferă de criza morală, decât de a-i îndruma spre cercetășie. Cercetășia le deschide marea carte a isvorului de energie și sănătate, care este Natura. Ea îi învață lupta cinstită a vieții, căci e școala cea mai ideală a solidarității și a iubirii, a loialității, perseverenței și a curajului.

Cercetășia s'a născut tocmai din nevoia de oameni curajoși, viguroși, pătrunși de devotament și de spiritul aplicațiilor practice, în viață. Distinsul general englez, părintele cercetășiei, Lord Robert Baden-Powel, care a luat parte la toate operațiunile militare din coloniile țării sale, a observat că armata suferă cele mai multe înfrângeri numai din cauza nepregătirii tinerilor pentru traiul în contact cu natura și cu întemperiile ei. Acest fapt l'a determinat ca la anul 1907 să dea ființă organizației cercetășești, care numără, azi, în toată lumea, cam 4 milioane de aderenți. La noi în România cer-

cetășia, a luat ființă în anul 1913, iar în 1915, corpurile Legiuitoare au recunoscut-o de persoană morală și juridică.

Cercetășia nu mai este o modă a timpului, cum greșit a fost considerată de unii. Ea a rezistat probei timpului la care a fost supusă și a învins. Azi este acceptată și recomandată ca o excelentă metodă de educație. Dovadă e, că Asociația cercetașilor este onorată cu comanda supremă a M. S. Regelui Carol II., iar actualul Ministru al școalelor, Dl Dr. C. Angelescu — o recomandă școalelor printr'o circulară, din care citez: «Dintre comunitățile de muncă cercetășia este aceea care poate fi de mare folos în formarea voinței și a caracterului școlarilor noștri. — Recomandăm deci toată căldura ca școala să îmbrățișeze această organizație, pusă în slujba idealului național și umanitar, — și facem apel călduros către toți membrii corpului didactic, să dea o deosebită atenție cercetășiei... Ministerul prin organele sale va urmări de aproape activitatea pusă în slujba cercetășiei, și aceasta activitate va constitui pentru profesor o notă bună de care se va ținea seamă la definitivat, sau transferări».

Cercetășia reprezintă, prin virtuțile sub legea cărora lucrează, cea mai mare putere a neamului nostru, deoarece idealul ei este cel mai sublim dintre idealuri. Învățăturile ei sunt în esență preceptele Mânfuitorului. Acel care va trăi în conformitate cu preceptele cercetașului, va avea cinste desăvârșită, în gând, vorbă și fapte. Credință tare în Dumnezeu, voieșie, curaj, bunăcuviință, dor de muncă, iubire pentru aproapele, cumpătare în toate. Va avea adorație pentru natură și o adevărată sete de a o cunoaște. Milă pentru animale și va face fapte bune.

Ce școală ne-ar putea da un om mai desăvârșit și cu virtuți mai alese.

Nici o școală, nici un dascăl și nici un pedagog nu este mai iscusit decât marea dascăl, care e Natura și nici o vrajă sau putere de sugestie, pentru bine, mai mare decât a ei.

La a III Jamboree națională ce s'a ținut în vara trecută, la Mamaia, ne obișnuisem să ne școlăm în zorii zilei, ne așezam în fața corturilor și asistam fermecați la răsăritul soarelui. Acest fenomen e ceva de neînchipuit de frumos la mare. Mărturisesc, că în fața acestui sublim spectacol ceresc,

par'că la toți ni se umplea sufletul de lumină, toți eram patrunși de măreția răsăritului și fără să ne spunem nimic, ne venea în minte Dumnezeu, atotputernicia lui și atunci ne închinam lui.

Cercetășia, deci este o adevărată școală activă, care face educația nu prin sistemul de constrângere, ci printr'o disciplină înțeleasă și voluntară. Iată școala vremii, care formează suflete curate și trupuri oțelite, tocmai cum trebuie să fie tinerețea noastră.

Să deschidem porțile școlaelor noastre sătești acestui curent sănătos de educație. Lucrul nu va fi greu, totul depinde de sufletul și de dragostea ce o vom pune în sprijinul cercetășiei.

Victor Fălăuș.

100 ANI DE LA NAȘTEREA UNUI MEMORANDIST

Sub imboldul unei fericite inspirații, ruptă din imperiul preocupărilor sale înalte și ferite de patimă, părintele T. Bălibanu, redactorul revistei «Flori de Crin», ce apare la Șimleu, intelectual de o conștiinciozitate de benedictin, a ajuns la convingerea a mă îndemna și pe mine să încerc, în coloanele prețioasei reviste «Școala Noastră», printr'un articol, a obseda preocupările colegilor publiciști cu personalitatea lui Gh. Pop de Băsești, care, pe drept cuvânt, se spune că a fost cel dintâiu român modern, în accepțiunea cuvântului, din «Țara Muntoasă», care a îndrăsnit să cugete liber.

Odată cu 1 August 1935, când se împlinesc 100 ani dela nașterea lui, se cuvine, cum zice și d-sa, «ca noi, revistele literare-culturale românești, din prilejul aniversării acestui centenar, să începem o propagandă națională pentru eternizarea memoriei marelui uitat» — și ar fi o atitudine convingătoare și cu rezonanță, să se asocieze și revista «Școala Noastră» acestui scop.

Viața lui Gh. Pop de Băsești poate forma, pentru colaboratorii esești ai revistei, multe subiecte și cari, povestite cu tot aflusul lor de amănunte, vor produce în imaginația

cititorilor româi un model de viață exuberantă în realizări și un permanent îndemn pentru fapte frumoase și aspirații nobile, pregătind astfel cititorii pentru o mărturisire prealabilă, pentru ca la data susamintită tot poporul Român să pronunțe cu promptitudine și energie același crez de recunoștință pentru sărbătorit.

Iar revistele și ziarele române, de orice culoare politică ar fi, precum și oratorii festivi, răspândiți pela Atenee, săli de recepții, posturi de radio, ba chiar și în parlament, să se scrie articole și să se rostească discursuri panegirice, prin care să se electrizeze mulțimea, așa cum făcea și sărbătoritul, — acela, care a fost o oază între oamenii pustiului, acela, care a fost idolul adunărilor populare, pe care le electriza și sguiduia cu avântul lui de orator, ca un torent de lavă aprinsă și acela, care a fost locatarul închisorilor stăpânirii defuncte a conglomeratului hibrid, numit Austro-Ungaria, prăbușit pentru a garanta echilibrul etnic al Europei.

Căci astfel de mărturisiri naționale și concretizări pentru un «erou» se fac și pregătesc cum se fac potecile, cum se fac drumurile bătute, cari duc spre un lucru sfânt sau înalt și spre care mulți oameni se îndreaptă.

Priviți, un om plin de un îndemn serios, din inimă simțit, găsește un mijloc de a face ceva, fie de a-și exprima respectul sufletului său față de cel Prea Înalt, fie numai de a saluta cum se cuvine pe semenul său. Pentru înfăptuirea acestora are nevoie de un născocitor, dacă el nu este în stare a rosti gândul, care se luptă întunecos în inima lui cași într'a multora. Iată felul tău de a face acel lucru. Iată urmele înaintașului.

Cel de al doilea om calcă pe urmele antecesorului său, firește cu perfecționări, unde crede de cuviință, în tot cazul cu lărgiri, căci poteca se lărgeste mereu, cu cât se umblă mai mult pe ea, până în cele din urmă avem un drum larg, pe care să poată umbla pe jos și în trăsură toată lumea. — Însă atât timp cât va fi o cetate sau un sanctuar, ori altă Realitate la celălalt capăt, spre care să meargă lumea, drumul mare va fi binevenit. — Când cetatea va pieri, vom părăsi drumul și atunci, de sigur, numai dezastru ne așteaptă. — Pentru noi Românii, aceea Cetate, aceea Realitate, spre care trebuie să ne orientăm, sunt oamenii Mari, ai noștrii —

de scumpete să fie ca al celorlalte categorii de funcționari de stat.

8. Să se plătească și învățătorilor indemnizarea de deplasare făcută din ordin oficial în interes de serviciu, conform art. 16 din Statutul funcționarilor publici și 28 din legea armonizării.

9. Penzionarea învățătorilor să se facă la 30 ani de serviciu cu o penzie egală salariului ultim gradului respectiv al titularului.

10. La școlile cu mai mult de 6 puteri didactice funcțiunea de director școlar să fie retribuită cu o cotă oarecareva anexă salariului lunar — în afară de locuință și combustibil, având în vedere enorma muncă de cancelarie, iar la școlile cu peste 12 puteri didactice directorul titular să nu propună făcând numai agendele directorale și cele de contabil a tuturor comitetelor școlare din localitatea respectivă.

11. Salariul învățătorilor să se plătească prin percepțiile fiscale cu carnet de plată și nu prin state — sistemul nenorocit de azi — în prima a fiecărei luni, avându-se în vedere că învățătorul are să trăiască o lună întreagă înainte, până își primește salariul dela stat, nu ca azi în ultima decadă a lunii, sau prima a celei viitoare.

12. Să se acorde învățătorilor anual 2—3 permise gratuite circulare pe C. F. R. pentru excursiuni de vară în scopul cunoașterii țării, sau cel puțin o reducere de 75% — fiind aceasta un interes primordial al statului în bunul mers al învățământului primar.

Bunul mers al învățământului primar al Statului atârând de buna situație materială a învățătorilor este în interesul Statului asigurarea, susmenționatele desiderate juste, în viitorul buget, în fața căruia stăm, ceace ne place a crede că se va și realiza de către marele ministru al școalelor și neamului Dr. C. Angelescu, care va dovedi și cu aceasta ocazie a noului buget, prin asigurarea tuturor drepturilor materiale legale ale învă. că este pivotul puternic al Guvernului țării, și chiar al partidului, din care face parte, cu ambianța vie în susținerea școalei și a pionerilor ei — ceace prin satisfacerea acestora o va dovedi din nou....

I. Cleja.

DIN „VIAȚA MATERIALĂ A ȘCOLII“

Părerile dlui Ioan Cleja, concretizate în articolul din numărul precedent al revistei, sunt, fără îndoială, la locul lor. De aceea, nu voesc nici să le combat, nici să polemizez cu d-sa, ci în urma sugestiei redacției, voesc a-mi expune părerea, fără pretenția doar', că am găsit cheia misterului întreținerii școlii primare, lucru care constituie o problemă, ce merită atenția tuturor și mai mult aceea a directorilor învățători.

Mărturisesc deci înainte, că sunt lipsit de orice patimă și nu am nici un resentiment contra nimănu.

Sistemul actual al întreținerii materiale a școlilor este greoiu, nu prin vina statului, ci din vina organelor, cari lasă pe al doilea plan această problemă. În lege și regulament sunt fixate foarte bine normele, după cari se înzestrează școlile. În schimbul unei contribuții minime a comunelor, statul se obligă să plătească învățătorii. Proporția între cele două îndatoriri nu este egală și ea apasă mult mai greu asupra statului, decât a comunelor.

Bietul stat, sârmanul, căruia câte-odată nu-i ajunge banul nici pentru a ne plăti salariul așa, cum se obligă; atâta i-ar mai trebui, ca să-l îngreunezi cu alte îndatoriri, cari între împrejurările financiare de acum, e atât de greu a le aduce la îndeplinire.

În era aceasta a democrației, când toți avem dreptul a ne exprima în mod liber și a face politică, cred, că nu este oportun a se pune noi biruri pe popor, crezând, că prin aceasta i se ușurează viața. Căci toată lumea se teme de vremuri grele, toți urmăresc și cu bună dreptate, să economisească banul și numai cu greu se împacă la gândul unor noi cheltuieli. Poate ar fi mai eficace această normă, însă nu în timpul de față. Căci să fim sinceri și să spunem drept, ceea ce am simțit noi, când s'a desființat impozitul global și am scăpat de șicanele lui. Și ce am zice la reînființarea lui? Ce ar mai zice apoi celelalte categorii de contribuabili — în majoritate țărani — cari prin forța împrejurărilor plătesc, poate, mai mult decât noi? Ce ar mai zice semidoctul „*umbat prin*

lume", care n'a absolvit 7 clase, dar destul de deștept pentru a face zizanie între oamenii cei buni și cum s'ar mai revolta analfabetul, care nu e atât de prost până la ignoranța banului, când ar trebui să plătească pentru școală, pentru învățătura, de care el n'a avut parte, nu din vina lui, ci din a altora sau din cauza mizeriei, ori a unei soarte vitrege cu el.

Zice proverbul, că «la un car de oale e destul un băț». Această nouă categorie de nemulțumiți ar fi destulă pentru otrăvirea sufletului poporului, pe care-l vrem bun și liniștit.

După experiența mea de până acum, pot spune, că nu legea și nici legiuitorii, cari au fost conduși de cele mai bune intențiuni, nu ei sunt vinovați că școala, în anumite comune, este rău întreținută. Sunt de vină, în multe cazuri, organele administrative locale, lipsite de simțul datoriei. *Exprim onoare excepțiilor*, căci sunt notari și primari, al căror suflet este animat de cea mai mare dragoste față de școală, pe care o pun înaintea altor interese comune. Va veni o vreme, când aceștia vor binemerita dela neamul, pe care îl servesc. Acolo, unde aceștia își fac datoria în mod conștiincios, nu este nevoie de sistemizarea unor norme noi. Acolo e mai bine să rămânem așa, cum suntem.

Dar acolo, unde se găsesc și de aceia, cari-și satisfac interesele lor înaintea celor obștești, acolo ar trebui să intervină statul și să sancționeze fără cruțare pe cei vinovați, pe cei ce neglijează școala. Notarii și primarii, cari reprezintă o forță și o autoritate în comune, ar trebui să se intereseze personal de binele școlii, care este o instituție lipsită de venituri materiale.

Să mă ierte cei ce mă vor ceti, dar spun aceste lucruri pentru că de când sunt învățător-director, am avut parte de ambele categorii de notari și primari, — o spun deci din pățanie, n'o scornesc — și am văzut ce poate face un om care vrea și unul care nu vrea.

Așa gândesc eu, că ar fi mai bine deocamdată să nu mai încurcăm ițele, pentru ca mâine să avem ce descurca, fiindcă aceea, care va suferi în urma acestor metamorfozări, va fi tot școala. Să ne ținem de sistemul actual, pe care dacă l-am înlocui cu alte preconizări, — mi-e frică, că mai greu am ajunge la bani — și care nu se poate spune, că e atât

de rău; ba din contra, are multe motive, cari pledează în favoarea lui.

Spuneam mai sus, ca statul să urmărească pe cei vinovați. În legătură cu aceasta îmi permit a adăoga, că notarul și primarul, — dar mai ales notarul, — e omul legii, avocatul poporului, care-i descurcă daravelele, îl împacă și-l îndrumă pe calea cea bună. Este deci în mare măsură moralizatorul vieții publice, având menirea a lucra în concordanță cu cel mai curat simț de cinste și dreptate. Intocmai ca școala și învățătorul. Și el e un învățător. Să-i pună statul și pe ei, mai ales pe cei neglijenți, pe cei vinovați, să facă anumite cercuri culturale cu deplasări fără diurnă, fără paușal de călătorie, cum fac învățătorii, apostolat, fără nici o recompensă afară de leafă; să jertfească din punga lor, — ca noi, — din sufletul lor, — tot ca noi, — și să-i îndrume statul pe cei renitenți ca să lucreze pentru binele poporului, fără venite laterale, urmărindu-i dacă-și îndeplinesc datoria în mod loial, creindu-le ocazii cari să le permită infiltrarea dragostei de muncă pentru ridicarea poporului, luminarea și înaintarea lui: să vadă și să priceapă, că menirea lor cuprinde acelaș ideal ca al învățătorilor și va veni vremea, când nu va mai fi nevoie de constrângeri, ci fiecare va munci din convingere.

Va fi nevoie, nu-i vorba, de privațiuni, de renunțări; dar fapța va fi cu atât mai nobile și mai măreață, cu cât aceasta va fi izvorâtă din inimă curată, dintr'un imbold de sinceră dorință de a fi de folos mulțimii și fără gând de răsplată materială imediată și trecătoare.

Un popor cu astfel de slujbași nu se poate să nu meargă și să nu ajungă la fericire. Și cu el și noi.

Urmărim muncind și muncind servim acelaș ideal cu toții. Să ne dăm deci mâna ca în «Hora Unirii», să ajungem mai repede scopul dorit.

În felul acesta concep eu «viața materială a școlii», în strânsă armonie cu viața spirituală a factorilor cu răspundere, a căror conlucrare va determina viața integrală a școlii, pe care o dorim fără lipsuri, fără piedici, ci înconjurată de dragostea tuturor.

Traian Cionfi, inv. dir.

Colectă.

Dare de seamă.

Despre încasările, făcute pentru fondul clopotului „Glasul Dăscălimii Sălăjene” conform circularei No. 2090—1934 în ordinea sumelor colectate de fiecare collector.

(Urmare)

Nr. crt.	Numele și pronumele	No. listei de colectă	Comuna	Suma
			Report din Nr. 1	131501
366	Elena Gârbou	517	Santău	300
367	Aron Ördög	518	Eriu-Sâncraiu	300
368	Vasile Chișiu	519	«	300
369	Iosif Varhanovszky	520	Satu-Mic	300
370	Maria Săucan	521	«	300
371	Vasile Modoc	522	Sărvăzel	300
372	Coriolan Pop	523	Silvaș	300
373	Pentru Varhanovszky	524	Sudurău	300
374	Emilia Mureșan	525	Santău	300
375	Ioan Burducea	528	Valea lui Mihai	300
376	Pavel Șinca	542	Curtuiușeni	300
377	Ioan Aciu	543	«	300
378	Carolina Aciu	544	«	300
379	Wendel Schiess	545	Dindești-Mic	300
380	Iosif Pop	546	Galoșpetreu	300
381	Aurelia Chișiu	547	«	300
382	Victor Văleanu	549	Dindești-Mare	300
383	Iosif Mureșan	557	Sălacea	300
384	Gheorghe Porumb	558	Șilindru	300
385	Augustin Pop	561	Șimian	300
386	Olimpia Moldovan	562	«	300
387	Aurel Pop	563	Tarcea	300
388	Vilma Pop	564	«	300
389	Ambroziu Sabou	566	Vășad	300
390	Gheorghe Gligor	568	Scărișoara-Nouă	300
391	Vasile I. Bălăneanu	4	Zălau	299
392	Victor Romocea	256	Biușa	294
393	Melania Șimon	145	Șumal	290
394	Gheorghe Pop	467	Zalnoc	288
395	Gavril Silvestru	441	Dumuslău	287
396	Gheorghina Zaharia	165	Carei	270
			De reportat	140729

Nr. crt.	Numele și pronumele	No. listei de colecție	Comuna	Suma
			Report	140729
397	Bălaj Gheorghe	111	Doh	255
398	Rozalia Chereji	305	Crasna	255
399	Adalbert Iambor	502	Păgaia	255
400	Melania Tășădan	217	Ciumești	250
401	Rozalia Betuker	218	"	250
402	Gheorghe Bălaj	476	Valea lui Mihai	236
403	Emil Hatos	172	Domănești	227
404	Augusta Nossa	28	Bogdana	222
405	Pop Aurel, Maria Caba	407-8	Someș-Guruslău	220
406	Vasile Fărcaș	419	Traniș	211
407	Ioan Terheșiu	31	Brebi	200
408	Elena Terheșiu	32	"	200
409	Rozalia Balogh	86	Șimleul-Silv.	200
410	Valeria Lobonțiu	87	"	200
411	Elisabeta Sabou	201	Sănmiclăuș Cluj	200
412	Augustin Gavriș	259	Chelița	200
413	Valeriu Vanca	307	Bănișor	200
414	Maria Pinte	334	Săg	200
415	Aurelia Groza	379	Cristolț	200
416	Teodor Ponorar	412	Surduc	200
417	Luiza Pop	510	Sărăuad	200
418	Emil Pop	567	Vășad	200
419	Elisabeta Ardeleanu	219	Domănești	185
420	Elena Witek	231	Cehul-Silvaniei	183
421	Leontina Vanca	308	Bănișor	175
422	Gheorghe Patachi	149	Zăuan	170
423	Luca Iacob	106	Cerișa	160
424	Terezia Dăscălescu	161	Carei	160
425	Iulia Miloșescu	532	Valea lui Mihai	151
426	Luiza Grama	160	Carei	150
427	Iosif Kader	188	Moftinul-Mare	150
428	Ioan Tătar	203	Tiream	150
429	Ioan Ardelean	246	Băița	150
430	Florica Negrean	263	Giurtelecul-Hod.	150
431	Otilia Pop	293	Noțig	150
432	Ioan Huțiu	360	Bălan	150
433	Ana Huțiu	361	"	150
434	Gheorghe Sabou	386	Gălgău	150
			De reportat	148044

(Va urma)

CĂRȚI-REVISTE

— Biblioteca învățătorilor.

Cei 7 ani ai școlii normale s'au dovedit insuficienți pentru buna pregătire a învățătorilor.

Prin modificarea legii învățământului primar — normal din Iulie 1934 s'a mai adăugat un an de studiu, al optulea, care va trebui să fie un an de sinteză a cunoștințelor și de mai temeinică muncă personală a elevilor.

Cu toată grija de a se da acum o programă care să corespundă nevoilor școlii primare și normale, totuși nu se poate afirma că vor ieși învățători perfect pregătiți.

Nu mai în viața practică, se poate vedea ce pregătire a dat școala normală învățătorilor și numai ei pot mărturisi ce lipsuri recunosc în pregătirea lor.

De sigur că timpul și munca personală poate duce la o perfecționare tot mai mare a învățătorilor.

Cei cari au norocul unui mediu prielnic, unor sfătuitori pricepuți (colegi mai bătrâni, personal de control la înălțime) vor ajunge în scurtă vreme să fie stăpâni pe arta predării cunoștințelor, pe o cultură profesională și generală absolut necesară unori buni învățători

Inafară de îndrumătorii amintiți mai sus, învățătorii pot găsi cu ușurință înțelepți sfătuitori în cărțile din mica lor bibliotecă.

Această bibliotecă trebuie însă primentă cu lucrările mai de seamă care pot inbogați sufletul și pot deschide orizonturi largi spre marele probleme ale școlii și ale satului.

Izolată însă în satul pitit după dealuri, învățătorul nu are decât foarte rar prilejul să descindă în oraș, să privească și răsfoiască într'o librărie bine asortată ultimile nouătăți cari pot inbogați energia lui sufletească.

Această mare piedecă trebuie însă înlăturată. Dacă învățătorul nu poate veni la oraș după cartea necesară lui să meargă cartea la el acasă, să-i ciocănească la ușa chiliuții lui modeste și să-l invite la sfat bogat în vorbe înțelepte.

Gândul acesta a frământat pe doi harnici profesori din Cluj (Dnii. C. Iencica și D. Goga), cunoscători ai sufletului învățătorului, ai nevoilor școlii rurale și a problemelor pe care le pune satul românesc și în special satul din Ardeal.

Pe lângă primul dar făcut sufletului învățătoresc (Revista „Satul și Școala“) ei pornesc la drum o nouă publicație periodă *Biblioteca Învățătorilor* cu menirea arătată în rândurile de mai sus.

Prima cărticică: Școlarii Alicei Franchetii, (traducere după marele pedagog italian, Gh. Lombardo Radice) este chemată să miște sufletul edu-

catorilor îndemnându-i le adevăratul apostolat.

În cele 160 pag., învățătorii vor găsi realizările obținute printr'o muncă perseverentă într'o școală rurală (Montesca) care a putut să furnizeze material bogat pentru marea reformă a învățământului primar din Italia.

Cărticica este precedată de un studiu documentat al Dlui Francesco Betini, Inspector școlar în Florența.

În numerile următoare ale Bibliotecii Învățătorilor vor apare: Legea Învățământului primar, cu note și comentarii de C. Iencica.

Cultura satelor, de cunoscutul tânăr învățat H. H. Stahl.

Pedagogul V. Gr. Borgovan, de Dimitrie Goga.

Tratat de corespondență școlară de G. Iencica.

Din înșirarea făcută se poate vedea că această publicație va avea un larg răsunset, în sufletul învățătorilor, ușurându-le activitatea prin bogate informații și studii decumentate atât de necesare lor.

Broșurile se pot cere dela redacția revistei „Școala Noastră“.

Radu Carpin.

— **ION MUȘLEA:** *Contribuțiuni la cunoașterea bibliotecilor rămânești ale orașelor din Transilvania (până la unire) tip. Cartea Românească, Cluj 1935.* Zilele acestea, s'a publicat la Cluj o broșură cu titlul de mai sus pe cât de modestă, pe atât de importantă. Autorul ca

o albiniță harnică, cu paciența eruditului consumat, a strâns un vast material pe care l-a clasat și orânduit după toate cerințele unui studiu științific, dând la iveală broșura amintită. De obicei noi oamenii de școală suntem prea puțin aplicați, din lipsă de timp, să ne concentrăm atenția în cetirea lucrărilor statistice cum este cea de față. Aceasta însă are marele merit de a fi o adevărată pagină literară pentru cunoașterea dezvoltării culturii românești din Transilvania până la unire. Și cel care se va ocupa de istoricul culturii neamului, nu se va putea dispensa de această valoroasă broșură.

Din ea se poate vedea cu ce greutate enorme aveau să se lupte Românii pentru răspândirea culturii. Inițiatorii și donatorii de biblioteci trebuiau să le pună sub scutul bisericii, dacă voiau să nu fie desființate; iar bieții Români fără localuri proprii, fără sală de lectură erau nevoiți să împrumute cărți din bibliotecă și să le aducă acasă ca să le poată ceti. La început stăpânirea maghiară nu le dădea nici o importanță, dar când au constatat, că ele se înmulțesc vertiginos, atât ca număr cât și ca volume, au recurs la mijloace de vexațiuni și desființări, exprimându-și doar mângâierea plină de îngrijorare că „Românii mai au încă foarte mult de complectat, dacă vreau să fie egali în cultură cu cele trei națiuni istorice“.

Cercetătorii din domeniul culturii trebuie să fie recu-

noscători Dlui I. Mușlea pentru prețioasele date, care sunt adunate în această broșură.

Suntem deasemenea de acord cu părerea autorului, să se instituie o comisie care să inventarieze și supravegheze bibliotecile țării.

C. Sporea.

— *Notiță din „Noua educație“.* Frantisek Bakule. Un modest învățător ceh care a înțeles mai bine decât oricare dintre învățătorii forțele prin care te poți apropia de copilași și prin, care îi poți îndrepta pe aceștia pe căile cele mai bune ce duc spre o țintă de nobilitate sufletească, înălțată și desăvârșită printr'o arzătoare dragoste de muncă. Urmărindu-i din primii și până la cei din urmă pași luptele lui în domeniul educației, ai impresia că-l vezi pe marele Pestalozzi înconjurat de o ceată de copii, atrași și lipiți de el datorită acelei misterioare, care face din oamenii ce o posedă pe adevărații educatori, pe Christoșii lumii celor micuți. Frantisek Bakule poate purta cu mândrie oricare din aceste atribute mărețe. Numai că el n'a cunoscut nici mândria și nici trufia, — notele indispensabile ce se leagă de numele reformatorilor popularizați; nu, el n'a cunoscut nimic în afară de devotamentul plin de sacrificiu consacrat în întregime școlii lui, care hrănea cu lumina ei învie-toare și schiopi și orbi și ciungi și nutilaț de ambele mâini, sau picioare, și copii

părăsiți și din acei orfani osvârliți de soartă, după trecerea în răget molochic a marelui războiu, într'un șanț, sau proptiți în vre-un colț de stradă pentru a fi mai în drumul trecătorilor milostivi.

Dragostea și priceperea lui Frantisek Bakule au preschimbato pe acești copii din niște membrii destinați cu precizie vagabondajului și cerșetoriei, sau poate chiar și altor nenorociri mai rușinoase, de pildă : pungășitului, sau turmei detestabile a excrocilor internaționali, în membrii folositori societății, în cetățeni supuși și înțelegători ai obligațiilor pe care le vor avea ei de acuma față de stat.

Strălucite realizări în câmpul de cultură al educației, care cere atâtea calități în născute pentru cel ce o practică pe lângă o pregătire profesională aleasă ! Aceste calități însă nu înbogățesc sufletul oricui ci numai al acelora ce sunt chemați. Sufletul învățătorului ceh Tr. Bakule le-a avut din plin.

I. Pop R.

inv.

N. B. : Frantisek Bakule este tratat numai într'o singură carte pe de-a întregul : „Bakule și opera sa educativă“ scrisă de A. Ferrière și tradusă de subsemnatul în l. rom. Prețul este de 35 Lei : 90 pag.

Cei cari doresc să aibă în bibl. proprie această carte sunt rugați a o abona de pe acum dela traducător : I. Pop R. inv. în Vișeuul de jos — Maramureș.

— **Vitrina revistelor intrate la redacție.** *Satul și Școala*, Str. Mărzescu No. 21 Cluj. *Viața Școlară*, Str. Mihai Viteazul No. 20 Satu-Mare. *Gazeta Școalei*, Str. Negru Vodă No. 11 Craiova. *Revista Asociației Inv.* Str. Regele Carol No. 275 Bălți. *Revista Invățătorimii Gorjene* Str. Unirii 204 Tg.-Jiu. *Zorile Romanatului*, M. Georgescu Celar-Romanați. *Școala și Viața Ilfovlui* Calea Griviței 199 București. *Vestitorul*, Piața Unirii Oradea. *Plaiuri Hunedorene*, Str. Filipescu 3 Petroșani. *Amicul Școalei*, Revizoratul Școlar Cluj. *Lumina*, D. R. Stănițescu Râmnicu-Sărat. *Cuvântul Moldovenesc*, B-dul Reg. Carol II. 67 Chișinău. *Voința Școlară*, Piața Unirii Cernăuți. *Căminul Școalei*, Str. Romană 51 Galați. *Școala Noastră*, Revizoratul Școlar Mercurea-Ciuc. *Pedagogia experimentală*, Str. Vulturii 20 Bacău. *Macedonia*, Str. Grigorescu 8 București. *Satul*, Str. Aurel Vlaicu București III. *Cultura Poporului* Str. Tyraș 3 Cetatea-Albă. *Școala și Viața*, B-dul Cuza 218 Brăila. *Revista Școlii*, Asoc. corpului didactic primar Botoșani. *Vlăstarul*, Buzău. *Răsai Soare*, Școala de experiență Blaj. *Invățătorul*, Râmnicul-Vâlcea. *Viața Sateilor*, Cornesti-Dâmbovița. *Școala Vremii*, Revizoratul Școlar Arad. *Drumul Vremii*, Str. Poporului 53 Craiova. *Revista Asociației Inv.* Mehedințeni Turnu-Severin. *Indrumări Pedagogice*, B-dul Palade 4 Bârlad. *Cuvântul Nostru*, Școala Primară 3 Dorohoiu. *Tribuna*

Invățătorimii, Str. Colonel Mannoilă 10 Buzău. *Invățământul Primar*, rev. ped. cult. și soc. Făgăraș. *Foia Invățătorului*, rev. Asoc. inv. B-dul Cuza 218 Brăila. *Lămuriri Școlare*, rev. did. lunară. Șc. prim. 1 Tecuci. *Cl. IV-B*, gazeta elevilor cl. IV de experiență. Șc. primară No. 4 Cluj. *Gazeta Invățătorului*, organul inv. din jud. Constanța. *Frământări Didactice*, rev. Asoc. inv. din jud. Putna. Str. Botescu 10 Focșani. *Neamul Românesc p. popor*, Bd. Sch. Măgureanu București. *Lucașfărul*, cultural-social, Sibiu, Str. Honterus No.6. *Cuvântul Dascălesc*, Școala prim. de băieți No. 4 Roman. *Școala și Familia de Măine*, București III. Str. Bălcescu No. 2. *Școala și Viața*, B-dul Carol 61 București IV. — *Revista Copiilor*, Bălți. *Școala Prahovei*, Str. Regina Maria 7 Ploești. *Flori de Crin*, Șimleul Silvaniei. *Alarma Satelor*, Bistrița-Mehedinți. *Școala Someșană*, Șc. primară de stat Gherla. *Revista Enciclopedică*, Str. Gen. Grigorescu Cluj. *Tribuna Invățătorilor* din jud. Baia, I. Sp. Ioniaș Baia. *Graiul Satelor*, Str. Libertății 11 Galați. *Copilul*, revista mamelor și educatoarelor, Str. Ștefan Mihăileanu 23 București IV. *Cetatea* pentru apărarea școlii, Telița-Tulcea. *Ghiocel*, rev. lunară a copiilor, P. Iosif institutor Str. Stupilor 3 Focșani. *Progres și Cultură*, revista Asoc. inv. Mureș Tg.-Mureș. *Catedra*, Str. Cuza Vodă 35 Galați. *Ișirăte Mărgărite*, Str. Ștefan cel Mare 8 Iași. *Poporul Românesc*, Gara Chitila

Ilfov. *Vlăstarul Câmpiei*, revistă de folklor și artă populară, Cojocna-Cluj. *Școala Poporului*, Str. Poet Mateevici 89 Tighina. *Școala Cârășană* Revizoratul Școlar Oravița. *Școala Albei*, Șc. prim. 1 «Avram Iancu» Alba-Iulia. *Grațiul Dâmboviței* Str. C. A. Rosetti 22 Târgoviște. *Căminul Nostru*, Bazargic - Caliacra. *Școala și Societatea*, Dârlos Târnava-Mare. *Ogorul Școlii*, Școala de copii mici No. 2 Turda, Str. Eminescu 21. *Viața Literară*, revistă de informație critică și artistică - București str. Agricultori, 78. *Vraja Mării*, revistă literară, Constanța, str. Smârdan 1. *Gazeta Noastră*, Tg. Măgurele str. Eroul Căpitan Stănculescu No. 21. *Mâna Mântuitoare*, revistă de îndrumare și hrană sufletească. *Căminul Cultural*, revistă de cultura poporului Fundația Culturală Regală «Principele Carol», București III, str. Latină 8. *Familia*, revistă lunară de cultură, Oradea str. Regele Carol 6. „*Cele Trei Crișuri*” Oradea, str. Regele Ferdinand, 11 (Casa Națională) »Buciumul« — Brădiceni — Gorj — »Tineretul Invățătoresc« — Lipova — Banat str. Mihai Viteazul No. 664. »Izvorășul« Bistrița — Mehedinți of. T. Severin. »Drumul nou« București, str. Polonă No. 8.

— *Broșura de propagandă pentru apărarea populației civile contra gazelor otrăvitoare*. D-nul Lt. Gănescu Gheorghe din infanterie, domiciliat în Ploești str. Contacuzino No. 91 a dat publicității lucrarea sa intitulată: »Broșura de propagandă pentru apărarea populației Civile contra gazelor otrăvitoare«.

Aprecierile elogioasă ce i s'au adus autorului, atât de M. S. Regele cât și de toate forurile competente, confirmă încontestabil valoarea lucrării.

Problema apărării individuale, cât și a societății în cazul unor atacuri, fiind tratată în mod complex, deoarece nu lipsesc nici indicațiunile de tratament practic a celor gazați, face din această broșură ghidul cel mai prețios, impunându-se a fi cunoscută de toată lumea.

Ministerul recomandă întregului corp didactic primar din acel județ a-și procura aceste instrucțiuni practice și face apel la spiritul lui înțelegător pentru cât mai largă propadandă în masa populației.

Broșura alcătuită de dl. Locotenent Gănescu Gh. costă 25 lei bucata, și expedierea se face direct de d-sa, plătind taxele tarifare iar lichidarea sumelor încasate de d-vs., i se va face direct prin mandat poștal particular.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— **Tuturor prietinelor, colaboratorilor și cititorilor noștri le urăm Sărbători vesele și fericite prin creștinescul: HRISTOS A INVIAT!**

— Numărul 1 al revistei noastre s'a expedit în câte un exemplar tuturor membrilor corpului didactic primar din întreg cuprinsul regiunii școlare, în sensul intențiilor conturate la pag. 54—55. Am rugat atunci pe acei cari nu consimt să o aboneze, să ne-o restituie, alfel se consideră între abonații revistei. Și cum, majoritatea absolută a reținut acel număr, am scos și numărul al doilea tot în mii de exemplare. O foarte considerabilă parte a colegilor ne-a restituit apoi Nr. 2, neținând seamă de rugămintea noastră menționată mai sus.

Între astfel de împrejurări ne-am văzut nevoiți a cere adeziuni individuale, pentru a eși din această anomalie, de a primi în fiecare lună exemplare refuzate sub diferite pretexte. Revista nu vrea și nici nu se poate impune nimănui cu forța. Am așteptat însă atâta considerație dela fiecare coleg, să se fi pronunțat după primirea Nr. 1, pentru a ne scuti de cheltueli imense. — Pentru aceste motive a întârziat câteva zile apariția numărului 3 și scoatem acum Nr. dublu. Cerem iertare cetitorilor noștri pentru această întârziere.

— **Criza românismului.** Săptămâna trecută, sub acest titlu d. Mircea Eliade se întreba în „Vremea” dacă suferim de o criză a românismului în sine, judecând după vorbăria publică a cătorva „buni români”. Concluzia d-lui Eliade nega această întrebare, stabilea o tradiție a românismului în Eminescu — Iorga — Pârvan și încheia sfătuind, liniștit, mai multă muncă tăcută și cu rezultate.

D. M. Eliad are necontestată dreptate. Și totuși credem că există o criză a românismului. O criză de interpretare logică și de soliditate în sufletul românilor acestei țări.

Din cauza politicului, care a exagerat și bogatizat înțelesurile idealurilor, s'a întâmplat ca și națiunea de românism să suferă false interpretări sociale. De ex. ceea ce a întreprins, până acuma, în politica socială d-nii Cuza și Codreanu, pentru omul din popor este o faptă românească, sau națională. Iar, când pronunțăm cuvântul românism, celăte-anul nu stă să-și aducă aminte ceiace a delimitat în acest sens Eminescu, Iorga sau Pârvan. Ci te judecă în comparație cu A. C. Cuza, sau Zelea Codreanu, — pentru că românismul a fos împămantenit ca o politică rasistă și cu scopuri utilitare.

Din această cauză orice

acțiune românească este privită cu neîncredere, iar omul cult se sacrifică fără ezitare, la stâlpul huliganiei, de până la tine. Lipsa tălmăcirii publice a tradițiilor noastre spirituale și etnice, iată criza în care ne zbatem și orbecăim.

Ca un semnal de sesizare al acestui rău social, profesorul C. Rădulescu Motru a ținut acum câteva săptămâni, o conferință despre: Româanismul ca ideal. Conferențiarul a lămurit, că între naționalism și româanism există o flagrantă diferențiere de înțelesuri și finalități, — amândouă fiind remediile unor cauzalități istorice cu totul opuse. Naționalismul, prin natura sa biologic — politică, nu poate fi o formă de luptă socială decât în cazul unei dominații din afară, sau servitudini. La noi naționalismul și-a avut o legitimitate, atâta vreme cât voința de unificare a tuturor românilor nu era o realitate. Când însă ne-am unit, politico-spiritual, naționalismul a încetat de a mai rămâne un ideal național. De acum în colo, „idealul nostru național trebuie să se transforme într'un ideal al româanismului”. Adică, spre o normă de organizare a energiilor, care constituie masivitatea sufletului românesc. E ceiace au neglijat „naționaliștii” noștri, rămași cu o politică veche dinaintea unor probleme noi, care cereau un obiectiv îndreptat spre firea concretă a poporului și care trebuia pusă în valoare.

Inactualitatea naționalismu-

lui astăzi, d. profesor Motru o mai explică și astfel: Naționalismul este un ideal, care se împacă destul de bine cu cel al burgheziei liberale, fiind că în el predomină interesul individual. Naționalismul favorizează ridicarea individului pe aripile drepturilor naționale la o situație cât mai sus, în ierarhia politico-economică a lumii. Naționalismul este xenofob și indiferent la problemele, care privesc biologia și ereditatea dispozițiilor înăscute ale poporului român.

Româanismul e împotriva idealului burgheziei liberale, pentru el predominând interesele, concrete, ale națiunii române. Româanismul mai este și antisxenofob și pe dirijează după ceiace este actual și real în ființa poporului român. Pentru româanism, important este ca țara să fie locuită de un popor român, sănătos la trup și suflet, capabil de o muncă rodnică. Și numai în al doilea rând, vine necesitatea, ca țara să se bucure de legi, care să asigure ascensiunea individului pe scara progresului universal.

Iată în câteva linii, tradiția Iorga, Eminescu, Pârvan, care trebuie să fie trează în sufletele tuturor românilor și care singura poate fi miezul orientărilor sociale dela noi.

Ca să ajungem frumusețea colectivă, de mai sus, nu ne rămâne decât calea unui misionarism. Isvorit din hotărârea organică și spirituală de a nu ceda, până ce schimbarea noastră la față, nu va căpăta viguroșeniile, care ne

lipsesc. Să ne desmetim, deci, cât încă nu-i prea târziu. Și lepădați de orice ambiții, sau personalități, să ne unim cu toții, să ne solidarizăm într'o muncă a cărei finalitate, să fie anual, ziua, ora, clipa, când toată omenirea să știe că aici la gurile Dunării s'au pietrificat virtuțile. Căci aici la gurile Dunării și la Marea cea Mare, stăpânesc Românii.

Atunci și numai atunci va începe adevărată noastră istorie națională.

Sudrigiu, 23 III. 1935.

Toma Mărăscu invăț.

Sudrigiu-Bihar

după Alex. Talex.

— Când dobâdesti lumea.

Iubitul și devotatul nostru amic și coleg Arpad Schlett dir. șc. primare de Stat din Marca și președintele cerc. cult. „N. Bălcescu”, a fost mai zilele trecute greu încercat de soartă, pierzându-și după zece ani de viață conjugală mărgăritarul căsniciei sale, pe devotata lui soție Iuliana, în ziua de 9 Martie anul curent.

În anevoioasă scurgere a timpului de 14 luni a fost ținută permanent în carapaceea patului suferind cu resemnare ca o adevărată creștină-chinuri de proporții umitoare și singura mângăere îi era implorarea ajutorului Dzeesc, cei doi băiețași și soțul ei iubit, pe cari mereu îi solicită în anturajul ei. Dar cu toate acestea moartea nemiloasă nu a înțeles a o mai tolera, pentru a-și putea crește odraslele și pentru a

putea iniția și îmbărbăta soțul ei iubit în luptă cu nevoile implacabile ale Vieții. Și a reușit.

Câte speranțe s'au năruit, câte gânduri de minunate realizări s'au spulberat atunci când în fină bucurie a primăverii unei vieți bine plănuite, aceea inimă, care a iubit atât de mult pe ai săi a încetat să mai bată, neprevăzut, neașteptat. Nici când n'am pătruns mai îndurerător de adânc sensul cuvintelor biblice „Când dobândești lumea în fața catafalcului îndoliat se perândează toți prietenii și cunoscuții familiei îndureratului coleg. În sala în care altădată ne adunam membrii cercului la discuții, zace acum tăcută și rece aceea care era veșnic cu surâsul pe buze-

Peste tot flori, miros de tămâie și lumânări cari pâl-pâie tremurînd. Vorbim în șoapte și privim, fața palidă ce se reliefează din decorul cernit. Figura ei atât de cunoscută nouă, are ceva străin, ceva necunoscut. poate pece-tea misterioasă a morții. Sinistra majestate sugrumă însă orice cuvânt, orice suspin sau lacrimă. Tânguiri zadarnice nu vor turbura somnul celeia care s'a numit Iuliana Schlett.

Iar, noi, cei cari am cunoscut-o o vom plânge în suflet, în gând, îi vom păstra memoria curată așa cum am cunoscut-o iar pe mormântu-i proaspăt săpat vărsăm o lacrimă sinceră și curată.

Pe tine dragă, colega Arpad,

te condolăm cordial încă odată și dorim ca bunul Dzeu să te consoleze și povățuiască pentru a-ți putea crește scumbei copilași așa după cum te-a sfătuit consoața, încă pe când era în viață.

George Perneșiu.

— **Adunarea generală** a Asociației Inv. din jud. Sălaj, în baza hotărârii comitetului central, se va ține în Zălau, în ziua de 18 Mai 1935. Problemele puse la ordinea zilei sunt: 1. Controlul în învățământul primar. 2. Educația națională în școala prim. din Statul român și 3. Normele pentru salarizarea învățătorilor.

Seara concert și dans.

— **Comemorarea lui Vasile Olteanu.** În Octomvrie a. c. se împlinesc 25 de ani dela moartea subită a lui Vasile Olteanu, fost învățător în com. Pereceiu. Având în vedere împrejurarea că, acest dascăl a fost unul dintre cei mai aprigi luptători pentru drepturile învățătorilor și a școlii românești sub stăpânirea trecută, și fiindcă, timp de 20 de ani a fost v. președintele Reun. Inv. Rom. Sălăjeni, apoi președinte de onoare, Comitetul, în ședința sa din 17 Martie a. c. a hotărât, ca în cadre sărbătorești, în ziua adunării generale a Asociației noastre să i-se facă comemorarea.

— **Apel.** Fiind solicitat din partea mai multor colegi să

calculat, și știind că o mare parte a școlilor noastre primare din județ sunt lipsite de acest obiect de intuiție, m'am decis ca în decursul verii să confecționez astfel de mașini.

În consecință rog pe domnii colegi, cari au lipsă de acest material didactic să-l provadă în bugetul anului curent și să-mi trimită comanda până la 30 Aprilie, ca și eu să-mi pot comanda materialul brut necesar.

Costul unei mașini de calculat 360 lei.

Nicolae Căprariu
inv. dir. Horoatul-Crasnei.

— **Aviz tuturor școlilor.** Învățământul științelor, în special al științelor naturale, suferă pe toată linia — în învățământul primar, secundar, profesional și menajer, deopotrivă — de pe urma lipsei unor colecții complete pentru intuiție.

Cu gândul cel mai curat, de-a servi învățământul, am compus o colecție de toate minereurile, rocele și substanțe chimice, cari trebuie învățate — conform programelor analitice — în școlile primare (clasele III-VII), gimnazii, șc. normale, șc. de ucenici, șc. inferioare de meserii, șc. profesionale de fete și șc. de menaj.

Colecția conținând 87 bucăți e aranjată foarte practic, într-o cutie de lemn de 67/80 cm., ridicată la mijloc, în stânga și dreapta având două capace de sticlă, astfel că — așezată pe o masă — în

clasă, poate fi la îndemână în orice clipă. Fiecare bucată poartă numărul de ordine și numire.

Costul unei colecții e 3500 Lei.

Comandele se fac la subsemnata firmă.

Faceți un considerabil serviciu școlii și învățământului, iar elevilor și Dvoastră o neasemănată ușurare, comandând această colecție.

Cu toată stima: *Laboratorul „Ercule” Mehadia jud. Severin.*

Numita firmă a depus o astfel de colecție la Inspectoratul nostru școlar, unde ea stă la dispoziția dlor directori, profesori și învățători spre vedere.

Noi găsim această colecție de foarte potrivită, practică și necesară, ne îndeplinim o datorie recomandând-o, cu toată căldura, școalelor.

Inspector șef:
Sabin Evuțian.

— **Protopop Ostatea Emil** a încetat din viață la 28 Februarie 1935, ora 12.

Ceremonia funebrală a avut loc la 2 Martie a. c., ora 13, la oficiul parohial din comuna Măeriște, de unde rămășițele pământești ale dispăratului au fost transportate spre veșnică odihnă la cripta bisericei gr. cat. din comuna Moiad.

În veci amintirea lui.

— **Văd. Iuliana Ștefuțiu** născ. Onani în al 76 lea an al vieții și al 34 lea an al văduviei după o grea suferință a încetat din viață la 26 Februarie ora 10 a. m.

Rămășițele pământești ale neuitatei defuncte au fost așezate spre vecinică odihnă în cimitirul român din loc la ora 1 p. m.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Sălsig. la 26 Febr. 1935.

Vasile Ștefuțiu, fiu. Vasile Ștefuțiu iunior, nepot.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 1774—1935. — **Examen particular de 7 clase.** Comunicăm în copie ordinul No. 39.830—1935 al Onor. Minister spre știre: „Domnule Revizor școlar, Vă facem cunoscut, că nu se admite examen particular de șapte clase primare nimănui, aprobate de direcțiunea învățământului primar. Toate examenele depuse pentru 7 clase primare, în cursul acestui an școlar se anulează. Director General, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, F. Theodorescu“.

No. 1536—1935. — **Iubirea și cultul mării.** Comunicăm în copie, ordinul No. 24.570—1935 al Onor. Minister, spre știre: „Domnule Revizor școlar. Liga Navală Română — de sub Înalta Prezidenție activă a Majestății Sale Regelui — are de scop a propaga în masele populare iubirea și cultul mării. Ea activează neîntrerupt în toate direcțiunile pentru dezvoltarea marinei naționale, a porturilor și a căilor de comunicație pe apă. Studiază de asemenea și încurajează orice activitate națională marinărească, caută să cultive și să întrețină spiritul și interesul public pentru marea și binefacerea ei. Pentru atingerea la acest scop, statutele L. N. R., enumără printre alte mijloace de propagandă și acesta: „Răspândirea de hărți, tablouri, peisaje ale mărilor, vederi de nave de război și de comerț, etc. (Cap. III. d). Liga Navală a tipărit un număr de zece mii hărți, în care s'a căutat să se realizeze cât mai mult scopul de propagandă a ei. Arătându-vă cele ce preced, Ministerul având în vedere faptul că cei către cari se îndreaptă această propagandă făcută prin obiect util studiului, sunt școlarii, le recomandă spre a fi cumpărate aceste hărți, fără a se impune nimănui. Veți comunica școalelor aceste dispozițiuni. Director General, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, F. Theodorescu“.

No. 1535—1935. — **Vaccinațiunea antidiferică a populației școlare.** Comunicăm în copie ord. No. 1347—1935 al Onor. Inspectorat școlar Oradea, spre știre și conformare: „Domnule Revizor, În baza ord. Minist. No. 16407-934, avem onoare a Vă face cunoscut că Ministerul Sănătății a luat măsurile necesare pentru vaccinațiunea antidiferică a populației școlare, vaccinație ce va începe imediat, deocamdată numai în unele județe și municipii și ulterior în toată țara. Această măsură fiind de natură să preserve pe copii de vârsta școlară, vârsta cea mai susceptibilă a contracta difteria, cum și populația în general, de îmbolnăvirea de această maladie, ce a luat o extindere îngrijor-

rătoare în ultimii ani, făcând numeroase victime în populația școlară. Vă încuviințăm să dați dispozițiuni tuturor direcțiilor școlare și persoanelor de control din aceea regiune, a da tot sprijinul acestei operațiuni, atât în ce privește propaganda printre școlari, cât și în ce privește întocmirea catagrafiilor copiilor ce vor trebui vaccinați. Operațiunea se va îndeplini după un program alcătuit de serviciul sanitar local, prin 3 inoculări succesive, din care a II-a se va fixa după 3 săptămâni dela prima injecție, iar a III-a după 2 săptămâni dela injecția precedentă. După fiecare injecție copiii vor fi trimiși acasă pentru 24 ore. Deasemenea se va face cunoscut, că instrucțiunile date corpului sanitar prevăd, ca nici un copil sau elev școlar să nu fie trimis în colonii de vară, decât în baza certificării prin care să se constate că a fost vaccinat contra difteriei, sau că prezintă reacția Schick negativă. Ca atare urmează a se pune în vedere aceasta direcțiilor tuturor școlilor din țară, pentru a se avea în vedere la întocmirea listelor pentru colonii. Având în vedere că operațiunea aceasta inițiată de Ministerul Sănătății comportă o judicioasă propagandă, atât printre copiii ce vor fi vaccinați, cât și în familia lor, este necesar ca membrii corpului didactic să fie convinși de utilitatea vaccinării, cât și de caracterul inofensiv al acestei metode. Vaccinarea antidifterică având caracterul obligatoriu, se va pune în vedere celor interesați, că refuzul la vaccinare atrage după sine sancțiunea amenzii legale de 100—2000 lei. p. Inspector șef, T. Vâjdea. p. Șeful secției, Petre Ghițiu.“

No. 1664—1935. — **Sălile de clasă la dispoziția ședințelor P. P.** Comunicăm în copie ordinul No. 24.566 - 1935 al Onor. Minister, spre știre și conformare: „Domnule Revizor școlar, Ministerul Apărării Naționale, Inspectoratul General al pregătirii premilitare ne face cunoscut, că unii directori de școli primare (cazul Jilava și Bragadiru) refuză să pună la dispoziție sălile de clasă pentru ședințele de pregătire premilitară, sub cuvânt că se face murdărie, silind astfel pe tinerii premilitari a face pregătirea afară, sub cerul liber. pe vreme rea, cu frig sau ploaie. Pentru a se opri dela început manifestări ca cele arătate mai sus, vă aducem la cunoștință a da ordin tuturor directorilor de școli din acel județ, unde se țin asemenea cursuri, să pună la dispoziție sălile de clasă pregătirii premilitare în afară de orele de curs, urmând ca subinspectoratele premilitare să ia măsuri de curățirea sălilor și igiena școalelor. p. Director general, Al. Voinescu. Șeful serviciului, P. Theodorescu.“

No. 1177—1935. — **Calendarul Istoric.** Comunicăm în copie ordinul No. 12.540—1935 al Onor. Minister, spre știre: „Domnule Revizor școlar, Tipografia „Datina Românească“ din Văleni de Munte, jud. Prahova, a tipărit „Calendarul Istoric“ de dl Profesor Universitar Nicolae Iorga. Ministerul apreciind

această lucrare, calendarul fiind un îndreptar cultural pentru învățători și școli, îl recomandă cu toată bunăvoința să fie cumpărat de școli și învățători, al cărui cost este de 50 lei însă fără să le fie impus. p. Consilier Director general, Al. Voinescu. Șeful serviciului, F. Theodorescu“.

No. 1743—1935. — **Inaintarea învățătorilor la gr. I.** Comunicăm în copie ordinul No. 1987—1935 al Onor. local de învă. Oradea, spre știre: „Domnule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul prin Decizia No. 30076—935, a hotărât, ca învățătorii de gradul II, cari până în ziua de 5 Iulie 1934 aveau stagiul de 6 ani în acest grad, să fie înaintați la gr. I. în învățământul primar, după prevederile legii din 1924, fără a li se cere să îndeplinească și nouele condițiuni de înaintare, prevăzute de art. 119 și 120 din legea învățământului primar a statului din 5 Iulie 1934. Veți binevoi a comunica tuturor celor interesați, p. Inspector șef, T. Vâjdea. Șeful secției, Petre Hrițiu“.

No. 2269—1935. — **Examenul de capacitate al normaliștilor din sesiunea Iunie 1935.** Comunicăm în copie circulara Ministerului No. 41.819—1935 din 27 Februarie 1935, trimisă tuturor școlaelor normale, cu privire la materiile ce urmează să fie studiate de normaliști pentru examenul de capacitate din Iunie 1935 și vă rugăm a comunica celor interesați: „Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, Direcțiunea Învățământului Primar-Normal. No. 41.819—1935. Domnule Director, Ministerul ținând seama, că la examenul de capacitate al normaliștilor din sesiunea Iunie 1934, au fost respinși un număr de candidați, care urmează să treacă examenul tot în condițiunile legii vechi, a aprobat, ca în luna Iunie 1935 să se țină un examen de capacitate cu toți acești candidați, fixându-se în acest scop centre de examinare. Pentru studiat li se dă acestor candidați să cerceteze următoarele: 1, La pedagogie: studiul fișei pedagogice și broșura „Lămuriri“, Edit. Casa Școlaelor; 2, La L. Română: Ion Creangă și opera lui literară; și la 3, Științele aplicate: Legumicultura de dl profesor Iacobi, Edit. Cartea Românească. Pentru ca din vreme să cunoaștem situația și numărul candidaților pentru formarea centrelor, Vă rugăm ca, cel mai târziu până la 15 Martie a. c. să ne trimiteți un tablou de toți normaliștii dela școala Dvs. căzuți la diplomă în sesiunea Iunie trecut, care urmează să se prezinte din nou la examenul din Iunie 1935. Pentru învă. conduc. se va studia ca lucrare pedagogică (punct I): Decroly: Inițiere în activitate pentru jocurile educative, traducere de S. Dumitriu, Edit. Cartea Românească. Director general, ss. P. Ghițescu. p. Șeful serv. ss. Al. Ionescu“.

No. 2327—1935. — **Ofensiva agricolă.** Comunicăm în copie ordinul No. 44.999 al Onor. Minister, spre știre și confor-

mare: „Domnule Revizor școlar, Având în vedere adresa Ministerului de agricultură, vă facem cunoscut că, pentru o mai bună reușită a acțiunii inițiate de Guvern pentru ofensiva agricolă, veți pune în vedere corpului didactic din acel județ, ca la Cercurile învățărești să se dea o importanță mai mare problemelor cu caracter agricol. Deasemenea loturile școlare și bisericesti dobândite în cea mai mare parte din reforma agrară, să fie exploatate mai rațional, pentru a servi drept pildă și îndrumare micilor plugari din fiocare sat. p. Director general, Al. Voinescu. Șeful serviciului, F. Theodorescu“.

No. 2135—1935. — **Înaintarea învățătorilor la gr. II.** Comunicăm în copie ordinul No. 3091—1935 al Onor. Serv. Loc. de Inv. Oradea, spre știre: „Domnule Revizor. Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul prin ordinul No. 30.905—1935, a aprobat ca toți învățătorii definitivi, cari au reușit la examenul de înaintare la gradul II, depus în sesiunea Iunie 1934 să fie considerați înaintați la gradul II pe ziua de 1 Aprilie 1933, ca și colegii lor cari au depus examenul de înaintare în 1933. Comunicați celor în drept. p. Inspector șef, T. Văjdea. Șeful secției, Petre Hrițiu“.

No. 2470—1935. — **Procurarea fișelor medicale școlare.** Comunicăm în extras adresa No. 678—1934 a Serv. sanitar al Jud. Sălaj, spre știre și conformare: „Domnule Revizor, Ca urmare adresei noastre cu No. 678—15 Nov. 1934 și în referire la adresa Dvs. No. 14803—18 Ian. 1935 cu privire la fișele sanitare, avem onoare a Vă face cunoscut, că Prefectura Județului Sălaj, Serviciul Învățământului, prin adresa No. 21047—1934 din 12 Februarie 1935 ne comunică, că s'a dispus Comitetului școlar jud. să ia măsuri, ca cheltuelile necesare pentru fișele școlare medicale să fie prevăzute în bugetele comitetelor școlare locale. Medic primar de județ, Dr. Lazar“.

No. 2043—1935. — **Salutul străjeresc.** Comunicăm în copie ord. No. 35444—1935 al Onor. Minister, spre știre: „Domnule Revizor școlar, Ni se aduce la cunoștință de oficiul O. E. T. R. secretariatul general din București, că a primit rapoarte dela diferite unități străjerești școlare, că există mulți învățători cari fac elevilor-străjeri greutăți pentru motivul că aceștia îi salută străjerește. Cum salutul străjeresc este cu brațul întins, însoțit de cuvântul „sănătate“ este obligator pentru toți străjerii, în conformitate cu prevederile regulamentului O. E. T. R. publicat în Monitorul Oficial No. 272 din 24-XI-1934, trebuie să fie respectat de întregul corp didactic, nici de cum oprit tocmai de organele școlare, care trebuie să dea o extensiune acestui oficiu. Comunicându-vă cele de mai sus, vă rugăm să luați măsuri, ca să se comunice imediat învățătorilor din județul Dvs. dispozițiu-

nile de mai sus. p. Director general, Al. Voinescu. Șeful serviciului, F. Theodorescu“.

No. 16993—1934. — **Anulări de transferări.** Comunicăm în copie ordinul No. 211.367—1934 al Onor. Minister spre știre: „Avem onoare a vă face cunoscut că ministerul prin decizia No. 211367—934, a hotărât: 1. Anularea transferării d-nei Ecat. Ciolan la șc. din com. Cățelul jud. Sălaj; d-sa rămâne la Cooc jud. Turda. 2. Anularea transferării d-nei El. Fânățeanu la șc. pr. din Zălau Nr. 1; d-sa rămâne la Cățelul. 3. Transferarea d-nei Letiția Lolicu dela șc. pr. din Tg.-Lăpușului la șc. Nr. 1 Zălau. 4. Anuierea transferării dlui Danciu Nicolae la șc. din Năpradea; d-sa rămâne la Cehul-Silvaniei și 5. prin Decizia No. 227.532—1934 anularea transferării soților Ion și Maria Curea la șc. Tășnad, urmând a rămâne la Sărăuad, iar dl Ion Ardeleanu dela Sărăuad va trece la Tășnad. Consilier dir. general, Indescifrabil. p. Șeful serviciului, M. Aderca“.

No. 2754—1935. — **Abonamentul restant la ziarul „Hotarul“.** Fiind sesizați de către administrația ziarului „Hotarul“ din Carei, că un număr de 108 învățători din cuprinsul acestui județ datorează susnumitului ziar abonamentul pe jumătate an — 75 Lei fiecare, — invităm pe toți cei interesați a achita din salariul lunei Aprilie a. c. abonamentul respectiv, căci în caz contrariu vor fi înprocesuați.

No. 2385—1935. — **Repartiția dlor inspectori primari.** Comunicăm în copie ordinul No. 3938—1935 al Onor. Serv. Loc. de Inv. Oradea, spre știre: „In înțelegere cu dl Inspector General G. Tulbure, dl Inspector șef G. Bota, a făcut următoarea repartiție a inspectorilor primari din regiune pentru anul școlar în curs: 1. Dl Inspector T. Văjdea, conduce secția învățământului primar și după posibilități face inspecții în întreaga regiune. 2. Dl Inspector D. Mărgineanu, are circumscripția formată din jud. Sălaj și Maramureș și controlul învățământului minoritar. 3. Dl Inspector D. Marinescu, are circumscripția jud. Bihor și Satu-Mare. p. Inspector șef, T. Văjdea. p. Șeful secției, Petre Hrițiu“.

No. 2351—1935. — *Pentru școlile confesionale (particulare).*
Cursurile speciale de Limba Română. Comunicăm în copie ordinul No. 53774—935 al Onor. Minister, spre știre și conformare: „Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că Ministerul, prin deciziunea No. 53774—935, a dispus următoarele: 1. Toți profesorii și învățătorii minoritari din școlile primare și secundare confesionale, cari au fost constatați în August 1934 că nu posedă limba română, precum și acei despre cari s'a constatat sau se va constata cu prilejul inspecțiunilor ce li s'au făcut sau li se vor face în cursul anului 1934—35, că nu posedă îndeal-

juns limba română, sunt obligați să urmeze *cursurile speciale de limba română*, ce se vor ține între 1 Iulie—31 August 1935, în conformitate cu alin. 4 din art. 109 al legii învățământului particular. 2. Învățătorii minoritari din școlile primare confesionale, cari cu prilejul examenului din 1934, nu au dovedit cunoștințe suficiente din limba română, vor putea preda în anul școlar 1934—35 numai acele materii cari, în conformitate cu dispozițiunile legii, se predau în limba minoritară. Susținătorii se vor îngriji ca materiile naționale să fie predate numai de învățători, cari cunosc bine limba română. 3. Examenul ce urma să se țină în cursul lunii Maiu a. c. cu profesorii și învățătorii școlilor confesionale, nu va mai avea loc. Se precizează din nou, că dispozițiunile de mai sus se aplică *numai personalului didactic al școlilor confesionale*. Vă invităm să aduceți la cunoștință celor interesați cele cuprinse în prezentul ordin. Consilier, Aug. Căliani. Șeful serviciului, Em. Chiriacescu“.

No. 2513—1935. — *Pentru școlile de stat și confesionale.*
Abonarea Buletinului Oficial. Comunicăm în copie ordinul No. 4333—1935 al Serv. local de Inv. Oradea, spre știre și conformare: „Domnule Revizor, Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că cu începere dela 1 Aprilie 1935 va apare un Buletin Școlar Oficial, redactat de Serviciul nostru. El va cuprinde două părți: una oficială, în care se vor publica ordinele circulare și chestiunile de administrație în general, iar în a doua parte vor apare publicațiuni de ordin secundar. Costul acestui Buletin va fi: pentru școlile supraprimare 200 lei anual, pentru revizoratele școlare și școlile primare 150 lei anual. Rugăm pe Dnii Revizori să intervină la comitetele școlare județene, pentru ca să se dea ordin comitetelor școlare comunale ca să fie înscrise în bugetele tuturor școlilor suma de 150 lei, costul abonamentului. Totodată rugăm pe toți cei interesați să binevoiască a lua măsuri în consecință, pentru ca cel puțin o parte din abonamente să ne fie achitată imediat pentru a putea face față cheltuelilor preliminare. Bani se vor trimite pe adresa Serviciului nostru, Strada Giorogariu No. 14, specificându-se pe cuponul mandatului destinația lor. Inspector șef, G. Bota. Șeful secției, Inspector T. Vâjdea“.

No. 16.874—1934. — **Procurarea fișei pedagogice.** Comunicăm în copie ordinul No. 212.084—1934, spre știre și conformare: „Domnule Revizor școlar, Pentru cunoașterea individualității copiilor, de care depinde în mare parte reușita educației și învățământului, Ministerul Instrucțiunii a întocmit fișele pedagogice prevăzute de art. 118 din legea învățământului primar și de art. 103 din legea învățământului secundar din 1934, precum și o broșură cu „Lămuriri“ pentru utilizarea fișei pedagogice. Indatorirea de a completa fișele revine învățătorilor, pentru școalele primare și profesorilor diriginți, pentru școalele se-

cundare. E necesară o fișă de fiecare elev și o broșură de fiecare învățător și de fiecare profesor. Fișele sunt alcătuite în așa fel încât să poată fi folosite pe tot timpul școlărității primare (7 ani), pe tot timpul școlărității secundare (8 ani), precum și ciclul I de școală primară și, în continuare, în cursul inferior de școală secundară. Ministerul Instrucțiunii așteaptă o înviore a activității educative și instructive prin introducerea fișelor pedagogice în școlile primare și secundare. De aceea vă invităm să binevoiți a lua dispozițiile de mai jos, pentru utilizarea fișelor pedagogice. 1. Să se procure fișele și broșurile necesare de la Casa Școlilor (str. General Bertelot 30, București II) contra cost (7 lei fișă, 15 lei broșura). Eventual suma se poate consemna la o administrație financiară, în contul și la dispoziția Casei Școlilor și se pot obține fișele și broșurile, contra recepției de consemnarea sumei. 2. Să se lămurească importanța și utilizarea fișelor pedagogice, în întruniri ale învățătorilor (la cercuri culturale sau pe județ) și ale profesorilor diriginți. Pentru aceste lămuriri se va face apel, în primul rând la profesorii de pedagogie de la școlile normale și la profesorii de filozofie de la școlile secundare. Comunicându-vă cele ce preced, vă rugăm să luați măsuri spre aducere la îndeplinire. p. Ministru, Indescifrabil. p. Consilier Director General, Al. Voinescu.

No. 2757--1935. — **Perpetuarea amintirii lui Mihail Kogălniceanu.** În baza ord. Onor. Minister No. 62,408—1935 avem onoarea a comunica în copie adresa No. 45—1935 a Fundației Culturale „Mihail Kogălniceanu“, spre știre și conformare: „Domnule Revizor școlar, Odată cu îndemnul ce primiți din partea onor. Ministerului Instrucțiunii Publice, pe această cale, facem un călduros apel să binevoiți a ne acorda colaborarea și sprijinul Dv. la opera națională de recunoștință ce am pornit să realizăm. Vă încredințăm alăturatele liste de subscripție, care vor sta deschise la birourile revizoratului școlar ce conduceți, pentru subscrierile ce vor trimite școlile primare din județul Dv. În acest scop, fiecare școală primară din circumscripția Dv. va primi pe lângă un *Apel către Români*, un proces-verbal, care urmează să fie complectat de directorii de școli și transmis pe adresa revizoratului odată cu suma ce a realizat din colecta făcută și care sumă se va trece pe listele de subscripție. De asemenea vă rugăm, ca odată cu ordinul ce veți da școlilor, ca urmare la adresa Ministerului, să binevoiți a adăuga, că fundația noastră, din dorința ca această operă să fie făcută din dania modestă a tuturor fiilor ai acestui neam, își exprimă dezideratul ca fiecare școlar să contribuie cu cel puțin 2 lei, iar membrii corpului profesoral al școlii cu cel puțin 10 lei. Primiți asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Director, Indescifrabil“.

COMITETUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI SĂLAJ

No. 240—1935.

Zălau, la 11 Aprilie 1935.

Către toate Comitetele școlare din județ

În legătură cu ordinul nostru cu No. de mai sus și Apelul dlui Prefect al jud. Sălaj No. 1124—1935 vă facem cunoscut, că am primit reclamațiuni, că dnii învățători refuză să acorde concursul organelor administrative în materie de construcții.

Revenim asupra ordinului invitând pe dnii secretari ai comitetelor școlare, cari sunt direct interesați în această chestiune să dea tot concursul organelor administrative pentru înfăptuirea acestor realizări, iar unde nu s'au prevăzut în bugetele comunale sumele necesare pentru construcții, dnii secretari ne vor raporta în termen de 24 ore, cunoscând că în caz contrar li se va reține întreg salariul pentru formarea unui fond de construcții.

Totodată vă rugăm a însufleți oamenii la lucru, deoarece de felul cum dv. veți ști să vă faceți datoria, va depinde în bună parte reușita deplină a acestor înfăptuiri.

Prefect—Președinte, *Dr. M. Gurzău.*

Revizor școlar—Secretar, *Dumitru Ilea.*

No. 375—1935.

Publicațiune de concurs

În conformitate cu art. 74 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului-lege privitor la organizarea comitetelor școlare, se publică concurs pentru ocuparea posturilor de contabil și de secretar-archivar ai Comitetului școlar județean, plătiți din fondurile Comitetului, în limitele bugetului aprobat.

La ocuparea acestor posturi vor fi preferați acei cari au o practică în administrație, serviciul militar satisfăcut și posedă studii comerciale. Cunoașterea dactilografiei este obligatorie.

Cererile însoțite de acte de studii, de moralitate și de stare civilă, se vor înainta Comitetului școlar județean până la data de 25 Aprilie 1935.

Zălau, la 21 Martie 1935.

Comitetul Școlar Județean.

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SĂLAJ

No. 21—1935.

C O N V O C A R E .

În conformitate cu disp. art. 18 din Statute și potrivit hotărârii Comitetului Central, convocăm în adunare generală ordinară pe membrii »Asociației Inv. din jud. Sălaj«, la Zălau, pentru ziua de 18 Mai 1935, sala festivă a Prefecturii județului.

Ordinea de zi:**I.**

1. La ora 7 și 30 dim. serviciu divin și parastas pentru membrii decedați.
2. Deschiderea adunării prin președinte la ora 10 fix am.
3. Alegerea a trei membrii pentru verificarea procesului verbal al adunării.
4. Controlul în învățământul primar.
5. Conferința dlui Dr. Bârcă, directorul spitalului de stat Șimleul-Silvaniei.
6. Educația națională în școala prim. din statul român.
7. Normele pentru salarizarea învățătorilor.

P a u z ă .

8. Raportul general: 1. a Comitetului central, 2. a casierului și 3, a cenzorilor.
9. Discuția și aprobarea rapoartelor.
10. Votarea bugetului pe anul viitor 1935.
11. Modificarea statutelor.
12. Alegerea membrilor supleanți în Comitet.
13. Propuneri.
14. Închiderea adunării.

II.

Seara, la ora 9 fix, în sala teatrului orășenesc: Comemorarea lui *Vasile Olteanu* fost v. președinte și președinte de onoare a R. I. R. S. din prilejul împlinirii a 25 de ani dela moartea sa subită.

Programul ședinței de comemorare se va afișa și împărți seara la cassă.

III.

După program dans.

IV.

În ziua următoare (19 Mai 1935) la ora 4. p. m. parastaș la mormântul lui *Vasile Olteanu*, în cimitirul din comuna Suplac pe Bereteu.

* * *

Având în vedere că, ordinea de zi este prea încărcată, rugăm pe d-ni membrii a se prezenta la adunare la ora fixată, punctuos, că desbaterile să se poată termina la timp.

Șimleul-Silvaniei, la 18 Martie 1935

Președinte,

Simion Oros.

Secretar,

Valeriu Oșian.

Notă. Propunerile pentru adunarea generală se vor trimite în scris prezidiului cu cel puțin 3 zile înainte de adunare.

Cele sosite mai târziu nu se vor lua în conziderare.

ADUNAREA INVĂȚĂTORILOR SĂLĂJENI.

Pentru revendicarea drepturilor legale, învățătorii din jud. Sălaj s'au întrunit în adunare generală extraordinară la Zălau, în ziua de 10 Martie 1935. Președintele Asociației Inv. dl S. Oros a arătat situația extrem de grea ce amenință pe învățători în legătura cu bugetul viitor, iar după discuție bine-motivate, în unanimitate au votat următoarea:

M o ț i u n e.

Învățătorii din jud. Sălaj, adunați în ziua de 10 Martie 1935, în adunare generală extraordinară în Zălau, constatată starea grea a situației lor materiale și mizeria în care se găsesc în urma curbelor de sacrificiu ce li-s'au aplicat și pentru faptul că, și azi, după atâția ani, sunt ținuți înafară de legea armonizării salariilor, față de altă categorii de funcționari mai bine retribuiți, care fapt constituie o degradare umilită a educatorilor neamului și sunt nespuse de îngrijiți pentru economiile ce se intenționează a se face bugetului viitor 1935, prin scoaterea din acest buget a învățătorilor numiți în anul 1934, apoi a sporurilor la gradații, graduri și înaintări, acordate dela 1 Octomvrie 1934.

În consecință și în unanimitate.

H o t ă r e s c

1. Învățătorii din jud. Sălaj sunt cu cel mai adânc devotament și recunoștință față de dl. Ministrul Instr. dr. C. Angelescu, care cu toată bunăvoința și energia care-l caracterizează, a apărut și apără drepturile școlii și deci ale slujitorilor ei, prin urmare își exprimă deplină solidaritate cu Domnia sa.

2. Cer să nu fie înlăturat nici unul dintre învățătorii numiți în toamna anului 1934, salariul acestora să se asigure în continuare în bugetul viitor 1935.

3. Cer să se mențină în bugetul anului viitor 1935 gradațiile puse în bugetul pe anul 1934 numai pe 6 luni.

4. Cer să se treacă în bugetul anului 1935 gradațiile noi și toate celelalte sporuri cuvenite învățătorilor pe 1935 ca: sporul la definitivat, înaintare la grad II și I și legea armonizării.

5. Asociația Învățătorilor din jud. Sălaj, va lupta solidar cu conducerea Asociației Generale a Inv. din România pe toate căile legale pentru satisfacerea drepturilor lor, luând act și de toate demersurile din trecut.

6. Va participa, prin delegații săi oficiali, la Congresul general extraordinar, care va fi convocat de către conducerea centrală dacă se va crede de oportun și necesar.

7. Respinge cu adâncă indignare atacurile îndreptate școlii și învățătorilor ca fiind prea numeroși, deși numărul copiilor rămași fără școală, chiar din lipsa de învățător, se ridică la sute de mii.

8. Față de președintele Asociației Gen. a Inv. din România dl. D. V. Toni își exprimă admirația pentru lupta bărbătească ce depune în interesul școlii și obștei dăscălești și îl asigură de sentimentele de solidaritate stima ce-i păstrează.

9. In fine roagă biuroul central ca să ia toate măsurile ce le crede de necesare pentru câștigarea și menținerea drepturilor legale ale învățătorilor.

Totodată s'a mai hotărât a se trimite telegrame: M. S. Regelui, d-lor Prim Ministru, Ministrul Instr. și al Finanțelor.

TELEGRAME.

Majestății Sale Regelui București.

Învățătorii Sălăjeni din adunarea generală extraordinară ținută azi în Zălau, își îndreaptă gândurile către Majestatea Voastră, ca cel mai devotat sprijinitor al culturii naționale exprimându-și cel mai adânc sentiment de iubire și supunere față de Tron și Dinastie.

Președinte, *Simion Oros.*

Dlui Anghelescu Ministrul Instrucției București.

Învățătorii Sălăjeni Vă exprimă întreg devotamentul pentru părinteasca ocrotire a școlii și slujitorilor ei.

Președinte, *Simion Oros.*

Dlui Tătărescu Prim Ministru București.

În situația grea materială învățătorii Sălăjeni Vă roagă de sprijinul binevoitor pentru școală și cultura națională.

Președinte, *Simion Oros.*

Dlui Antonescu Ministrul Finanțelor București.

În situația grea materială învățătorii Sălăjeni Vă cer aprobarea drepturilor legale pentru școală și cultura românească.

Președinte, *Simion Oros.*

Publicăm aci răspunsul dlui Ministru al Instr. dr. C. Angelescu la telegrama ce i-s'a trimis, Dlui Simion Oros, președintele Asociației Învățătorilor Șimleul Silvaniei.

«Vă mulțumesc foarte mult pentru cuvintele ce mi-ați adresat și vă rog a exprima tuturor învățătorilor adâncă mea recunoștință asigurându-i de toată dragostea și sollicitudinea mea pot conta pe tot sprijinul meu.»

Ministrul Instr. Dr. Angelescu No. 126.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

C. — Ne nizuim, din toate puterile noastre, a satisface pe toți și a publica ce nu depășește limitele cele mai largi, îngăduite de programul nostru. Totuși, trebuie să fixăm, că studii științifice și filozofice — mai ales dacă sunt și vaste — sunt nepotrivite pentru revista noastră și să nu fie deci cu supărare dacă astfel de articole nu pot vedea lumina tiparului. Primim mai bucurosi articole cu subiecte din realizările profesionale și din domeniul de educația de ansamblu din vieața satelor noastre.

Colaboratorii noștri sunt rugați să aștepte fără murmur publicarea articolelor trimise. În marginea posibilității se vor publica toate câte sunt potrivite, așa dupăcum ne permite spațiul. Urmează pentru numerele proxime: „Cantinele școlare”, „Cooperativa școlară”, „Părinții și școala”, „Șezători culturale cu elevii și adulții”, „Despre educația fizică”, „Influența școlii asupra educației practice a poporului” și altele.

DI P. C. B. — Articolele „Regătean și Ardelean” și „Răspuns dat dlor învâțători cari se plâng contra art. 158 din legea înv. primar”, deși cuprind foarte mult adevăr, nu le putem publica, fiind prea aromate cu note pișcăcioase la adresa „localnicilor”, iar polemizările pătimase nu le putem publica. Or, aceste articole ar începe seria polemizărilor interminabile. Dacă unii co egi au început o campanie împotriva art. 158, nu o putem califica de „aberație”. Noi încă pledăm hotărît și cu toată energia pe lângă principiul că munca egală așteaptă aceeași retribuire. Cu nimic nu se poate motiva asiăzi, în mod obiectiv, deosebiriile dintre învâțătorii din zona culturală, preconizate la art. 158. Nu sunt toții absolvenții școlilor normale din România? Și atunci?! Scrie alte lucruri, căci ai condei bun. Cu bine!

Părintelui Al. S. — Adresa din Nr. precedent nu era pentru S-Ta. Am luat act de cele scrise și mă bucur de sentimentele de „dragoste” pe care le păstrați pentru școală și corpul didactic, de care nu ne-am îndoit nicidecum. Dorim reintronarea lui Hristos în sufletele tuturor.

Gr. Tabacaru și C. Moscu. — Educația națională (Istoria pedagogiei) fiind un studiu și nu recenzie, trece peste puțința de-a o putea publica în coloanele revistei noastre. Trimiteți recenzii scurte și le publicăm cu plăcere.

DI J. P. in Pr. V. — Din poeziile trimise am publicat ce-a fost mai bun. Restul nu e potrivit pentru noi. Abonamentul este pe anul întreg până la 31 Decembrie. În total apar 10 numere.

Dnii V. M. și O. Ch. — Faci poezii bune, însă nu putem publica toate poeziile intrate, căci atunci nu mai rămâne loc pentru altceva. Trimiteți și proză.

Redactor responsabil: D Mărgineanu.

Tipografia „Luceafărul” Zălau — Telefon No. 10